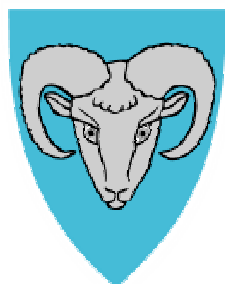

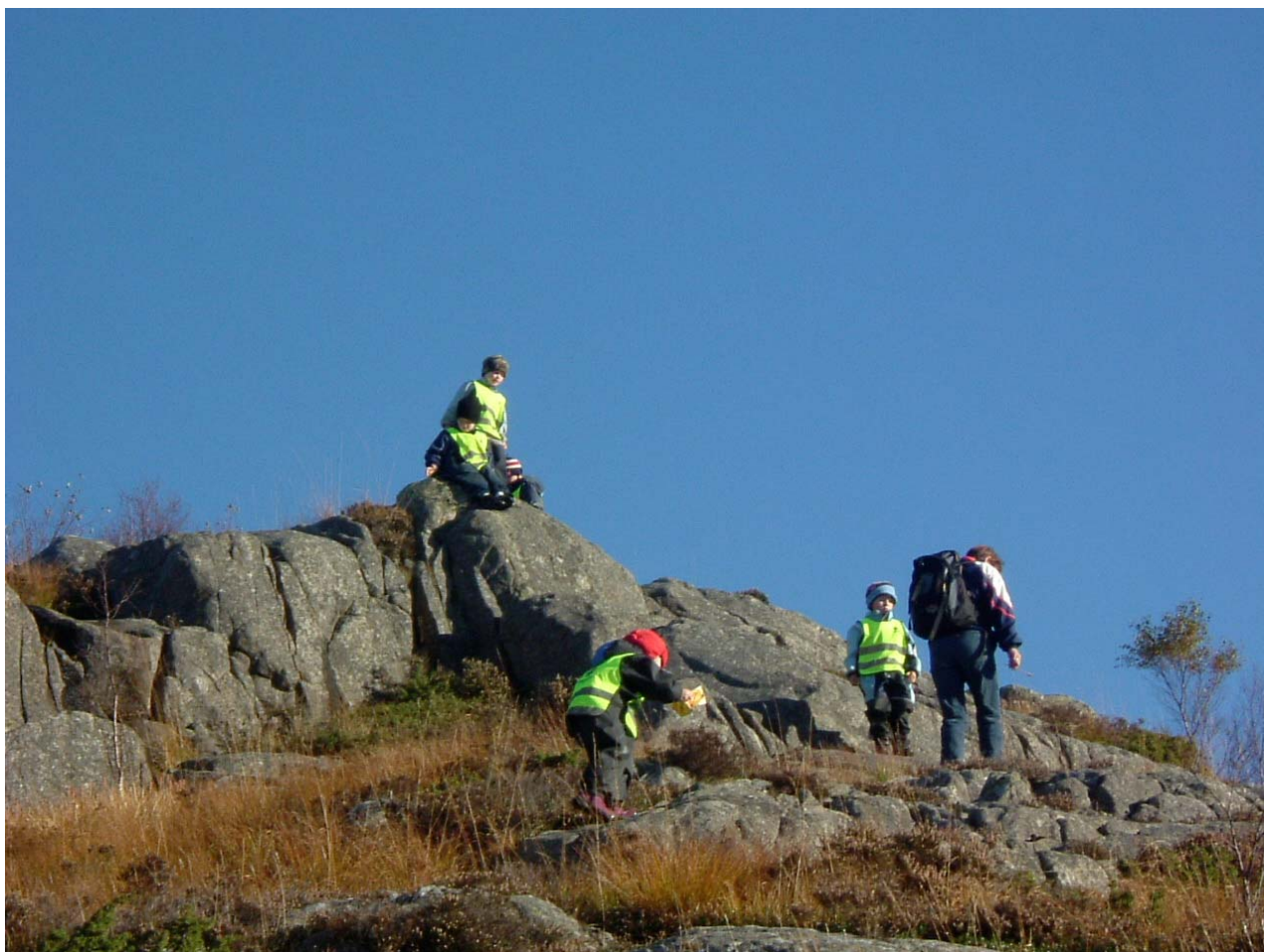
Gjesdal kommune

Budsjett og økonomiplan 2006-2009

Vedtatt kommunestyre 12.12.2005

Innholdsfortegnelse

SAKSPROTOKOLL FRA POLITISK BEHANDLING.....	4
RÅDMANNENS OPPSUMMERING OG KOMMENTARER	14
VISJON, VERDIER, MÅL, OG KRAV TIL LEDERADFERD	16
RAMMEBETINGELSER.....	17
INNTEKTSANSLAG.....	19
UTGIFTSFORUTSETNINGER OG ENDRINGER.....	21
INTERNT SERVICESENTER	22
TJENESTEOMRÅDE OPPLÆRING.....	24
TJENESTEOMRÅDE RESSURSENTER BARN, UNGE OG VOKSNE	26
TJENESTEOMRÅDE TEKNISK DRIFT OG UTBYGGING	30
TJENESTEOMRÅDE OMSORG	32
TJENESTEOMRÅDE BARNEHAGER.....	34
TJENESTEOMRÅDE AREAL-, NATURRESSURS- OG MILJØFORVALTNING	36
BEVILGNINGSSKJEMA DRIFT	38
ENDRINGSFORSLAG.....	39
KOMMENTARER TIL FORESLÅTT INVESTERINGSPROGRAM	41
ØKONOMISK ANALYSE	45
FINANSREGLEMENT	47
FORSLAG TIL VEDTAK.....	49
VEDLEGGSEDEL.....	50

Samlet saksprotokoll fra Kommunestyret

083/05 Budsjett og økonomiplan 2006-2009

Saksbehandler: Stein Kittelsen - IS
Dato: 14.12.2005
Arkivref.: 2005/001195-5 / 151

Utvalg	Møte- dato	Utvalgs- saksnr.	Beh.- status	Besluttende organ
Plan- og økonomiutvalg Kommunestyret	22.11.2005	084/05	BE	Nei
	12.12.2005	083/05	BE	Ja

(Behandlet status: SK=Sakliste sendt, BE=Ferdig behandlet, UT=Utsatt, TB=Tilbakeført til forrige utvalg)

Underretning sendes:
-parter i saken
-øvrige

Dokumenter vedlagt saken:

Øvrige dokumenter i saken:

Budsjett og økonomiplan ble delt ut ved presentasjon av budsjettet 31.10.05.
 Dokumentet er lagt ut på kommunens internettside.
 Fellesforslag fra Ap, Krf, Sp og Sv
 Fellesforslag fra Frp og H
 Budsjett for 2006 fra Gjesdal krk. fellesråd, mottatt 25.11.05
 Budsjett 2006 for kontroll og tilsyn fra Rogaland Kontrollutvalgssekretariat, møtedato 13.09.05

Klageadgang:
 Nei

Rådmannens innstilling til Plan- og økonomiutvalg - 22.11.2005

1. Forslag til budsjett 2006 og økonomiplan 2007-2009 godkjennes.
2. Budsjettet godkjennes som rammebevilgninger til hvert av tjenestoområdene og prosjektene slik de fremgår av bevilgningsskjemaene 1A og 1B, 2A og 2B side 28-30.
3. Kommunestyret vedtar selv postene under 1A og endring av disse. MVA-kompensasjonen på investeringer overføres til investeringene og inngår som del av finansieringen av hvert enkelt prosjekt.
4. Plan- og økonomiutvalget får fullmakt til å omdisponere mellom alle postene på Skjema 1B og mellom investeringsprosjektene på skjema 2B.
5. Rådmannen får fullmakt til å fordele fellespostene på skjema 1B mellom postene på skjema 1B, samt finanspostene innenfor reglementet for finansforvaltning.
6. Det tas opp lån til opparbeidelsen av Gjesdal næringspark. Lånet er avdragsfritt og rulleres løpende hvert kvartal med den størrelsen som kapitalbehovet til enhver tid tilsier, med en øvre ramme på kr. 37,75 millioner. Rentene på lånet innarbeides i prosjektet som byggelånsrenter. Lånet nedbetales av tomtosalget.

7. Det tas opp lån til øvrige investeringer i samsvar med finansieringsplan (skjema 2A).
8. Det tas opp Startlån til videreutlån i husbanken på 4 millioner.
9. Ved utskrivning av skatt på inntekt og formue brukes de maksimale satsene som Stortinget vedtar.
10. Gebyrsatsene for renovasjon oppjusteres med 2%.
11. Gebyrsatsene for slam oppjusteres med 8%.
12. Gebyrsatsene for vann oppjusteres med 3%.
13. Gebyrsatsene for avløp holdes uendret.
14. Gebyrsatsene for feiing holdes uendret.
15. Betaling for Legatgraver økes fra kr. 500,- pr. år til kr. 700,- pr. år.
16. Festeavgiften på gravene økes fra kr. 25,- pr. år til kr. 80,- pr. år.
17. Kommunestyret godkjenner forslag til disponering av statlige opptrappingsmidler til psykisk helsearbeid for 2006. Disponering av statlige midler utover dette året blir fremmet i ny, revidert plan og innarbeides i neste økonomiplan.
18. Finansreglement for 2006-2009 vedtas som foreslått i tekstdelen.

Møtebehandling fra Plan- og økonomiutvalg - 22.11.2005

Innstilling med 7 mot 4 (Frp og H) stemmer:

Rådmannens forslag blir vedtatt med de endringer som følger av vedlagt fellesforslag fra Ap, Krf, Sp og Sv.

Mindretallet stemte for rådmannens forslag med de endringer som følger av vedlagt fellesforslag fra Frp og H.

Innstilling fra Plan- og økonomiutvalg - 22.11.2005

Plan- og økonomiutvalgets flertallsinnstilling med 7 stemmer:

Rådmannens forslag blir vedtatt med de endringer som følger av vedlagt fellesforslag fra Ap, Krf, Sp og Sv.

Rådmannens forslag:

1. Forslag til budsjett 2006 og økonomiplan 2007-2009 godkjennes.
2. Budsjettet godkjennes som rammebevilgninger til hvert av tjenesteområdene og prosjektene slik de fremgår av bevilgningsskjemaene 1A og 1B, 2A og 2B side 28-30.
3. Kommunestyret vedtar selv postene under 1A og endring av disse. MVA-kompensasjonen på investeringer overføres til investeringene og inngår som del av finansieringen av hvert enkelt prosjekt.
4. Plan- og økonomiutvalget får fullmakt til å omdisponere mellom alle postene på Skjema 1B og mellom investeringsprosjektene på skjema 2B.
5. Rådmannen får fullmakt til å fordele fellespostene på skjema 1B mellom postene på skjema 1B, samt finanspostene innenfor reglementet for finansforvaltning.
6. Det tas opp lån til opparbeidelsen av Gjesdal næringspark. Lånet er avdragsfritt og rulleres løpende hvert kvartal med den størrelsen som kapitalbehovet til enhver tid tilsier, med en øvre ramme på kr. 37,75 millioner. Rentene på lånet innarbeides i prosjektet som byggelånsrenter. Lånet nedbetales av tomtosalget.
7. Det tas opp lån til øvrige investeringer i samsvar med finansieringsplan (skjema 2A).
8. Det tas opp Startlån til videreutlån i husbanken på 4 millioner.
9. Ved utskrivning av skatt på inntekt og formue brukes de maksimale satsene som Stortinget vedtar.
10. Gebyrsatsene for renovasjon oppjusteres med 2%.
11. Gebyrsatsene for slam oppjusteres med 8%.
12. Gebyrsatsene for vann oppjusteres med 3%.
13. Gebyrsatsene for avløp holdes uendret.
14. Gebyrsatsene for feiing holdes uendret.
15. Betaling for Legatgraver økes fra kr. 500,- pr. år til kr. 700,- pr. år.
16. Festeavgiften på gravene økes fra kr. 25,- pr. år til kr. 80,- pr. år.

17. Kommunestyret godkjenner forslag til disponering av statlige opptrappingsmidler til psykisk helsearbeid for 2006. Disponering av statlige midler utover dette året blir fremmet i ny, revidert plan og innarbeides i neste økonomiplan.
18. Finansreglement for 2006-2009 vedtas som foreslått i tekstdelen.

Møtebehandling fra Kommunestyret - 12.12.2005

Rådmannens forslag med endring i pkt. 12, og med de endringer som følger av vedlagt fellesforslag fra Ap, Krf, Sp og Sv ble vedtatt med 16 mot 9 stemmer (Frp og H).

Endring i rådmannens forslag, pkt. 12: Gebyrsatsene for vann holdes uendret.

Mindretallet (Frp og H) stemte for rådmannens forslag med endring i pkt. 12 og med de endringer som følger av vedlagt fellesforslag fra Frp og H.

Vedtak fra Kommunestyret - 12.12.2005

Rådmannens forslag med endring i pkt. 12 blir vedtatt med de endringer som følger av vedlagt fellesforslag fra Ap, Krf, Sp og Sv.

Rådmannens forslag:

1. Forslag til budsjett 2006 og økonomiplan 2007-2009 godkjennes.
2. Budsjettet godkjennes som rammebevilgninger til hvert av tjenesteområdene og prosjektene slik de fremgår av bevilgningsskjemaene 1A og 1B, 2A og 2B side 28-30.
3. Kommunestyret vedtar selv postene under 1A og endring av disse. MVA-kompensasjonen på investeringer overføres til investeringene og inngår som del av finansieringen av hvert enkelt prosjekt.
4. Plan- og økonomiutvalget får fullmakt til å omdisponere mellom alle postene på Skjema 1B og mellom investeringsprosjektene på skjema 2B.
5. Rådmannen får fullmakt til å fordele fellespostene på skjema 1B mellom postene på skjema 1B, samt finanspostene innenfor reglementet for finansforvaltning.
6. Det tas opp lån til opparbeidelsen av Gjesdal næringspark. Lånet er avdragsfritt og rulleres løpende hvert kvartal med den størrelsen som kapitalbehovet til enhver tid tilsier, med en øvre ramme på kr. 37,75 millioner. Rentene på lånet innarbeides i prosjektet som byggelånsrenter. Lånet nedbetales av tomtosalget.
7. Det tas opp lån til øvrige investeringer i samsvar med finansieringsplan (skjema 2A).
8. Det tas opp Startlån til videreutlån i husbanken på 4 millioner.
9. Ved utskrivning av skatt på inntekt og formue brukes de maksimale satsene som Stortinget vedtar.
10. Gebyrsatsene for renovasjon oppjusteres med 2%.
11. Gebyrsatsene for slam oppjusteres med 8%.
12. Gebyrsatsene for vann holdes uendret.
13. Gebyrsatsene for avløp holdes uendret.
14. Gebyrsatsene for feiing holdes uendret.
15. Betaling for Legatgraver økes fra kr. 500,- pr. år til kr. 700,- pr. år.
16. Festeavgiften på gravene økes fra kr. 25,- pr. år til kr. 80,- pr. år.
17. Kommunestyret godkjenner forslag til disponering av statlige opptrappingsmidler til psykisk helsearbeid for 2006. Disponering av statlige midler utover dette året blir fremmet i ny, revidert plan og innarbeides i neste økonomiplan.
18. Finansreglement for 2006-2009 vedtas som foreslått i tekstdelen.

Rett utskrift

Berit H. Lima
Berit H. Lima

Flertallsforslag fra AP, KrF, Sp og Sv

Endr./forslag Invest. (Inkl. mva) (Skjema 2B)	2006	2007	2008	2009	Kommentarer
Oppgradering Elandshagen	-500				Reduseres til 500.000,-
Gang og sykkelsti Gilja-Dirdal	700				I tillegg til midler bevilget tidligere år
Idrætshall Dirdal				2 000	Ny investering
Opparbeidelse Varalla/Fiskebekk	5 000	-5 000			Opparbeidelse av området fremskyndes fra 2007 til 2006
Sum endringsforslag investeringer	5 200	-5 000	0	2 000	

Finansiering av investeringer (Skjema 2A)	2006	2007	2008	2009	Kommentarer
Bruk av lånemidler (lånepoptak -økt rente og avdrag)	-160	0	0	-1 600	Økning låneoptak
Salg av tomter Varalla/Fiskebekk	-7 500	7 500			Salg av tomter i området fremskyndes fra 2007 til 2006
Avsatt til kapitalfond	2 500	-2 500			Netto oversk. av boligfelt avsettes til fond i samsvar med rådmannens forslag
Overført fra drift (mva-kompensasjon)	-40	0	0	-400	Momsrefusjon på investeringer eks. opparbeidelse tomtearealer Overføring fra drift
Sum endring finansieringsplan investeringer	-5 200	5 000	0	-2 000	
Kontrollsum investeringer (Skal være 0,-)	0	0	0	0	

Endringsforslag Drift	2006	2007	2008	2009	Kommentarer
Økte skatteinntekter	-1 071	-860	-860	-969	
Økt statsstøtt landbruksvikar	-25	-25	-25	-25	Økt tilskuddssats i statsbudsjettet
Økte rammeoverføringer Stoltenbergregjeringen	-900	-900	-900	-900	I samsvar med tilleggsproposisjonen
Reduserte tilleggsbevilgninger	-650	-650	-650	-650	
Redusert eiendomsskatt i forhold til tall fra rådmannen	1 550	1 550	1 550	1 550	Økning fra 2005 til 2006 skal være 1250
Landbruksvikar	75	75	75	75	Disponering av økt tilskuddssats 25.000,- smat ytterligere 50.000,-.
Tilskudd private veier	60	60	60	60	Brukes til redusert økning i betalingssettene
Bredbånd	200				Oppgrusning hvert 5. år av kommunen
Tilskudd frivillige lang og organisasjoner	50	50	50	50	Tilskudd ifm utbygging av bredbånd til Dirdal, Byrkjedal, Frøfjord, Gjesdal og Kyllingsta
Tjenesteområde opplæring	350	350	350	350	Økte tilskudd for alle grupper
Tjenesteområde omsorg (dagsenter)	350	350	350	350	Til fri fordeling mellom skolene
Sum endringsforslag Drift	-11	0	0	-109	
Mva-kompensasjon investeringer	-40	0	0	-400	Momsrefusjon på investeringer eks. opparbeidelse tomtearealer
Overført mva-kompensasjon til investeringer	40	0	0	400	Tilbakerføring av momsrefusjon til investeringen overført fra drift til investering.
Endring renter	6	0	0	56	
Endring avdrag	5	0	0	53	
Sum endring (skal være 0,-)	0	0	0	0	

Alle tall i hele 1.000,-

Bir kommunenøkonomien styrket vesentlig ut over det en kjenner i dag, vil samarbeidspartiene vurdere styrking av skole (økt voksen-tetthet), omsorg, og barn og unge

Endringsforslag fra Frp og Høyre

Endringsforslag Drift	2006	2007	2008	2009
Økte skatteinntekter/skjønnskmidler	-1 000	-3 520	-3 520	-3 520
Redusert eiendomsskatt	4 000	6 520	6 520	6 520
Dagtilbud dement omsorg	750	750	750	750
Grønn omsorg skole	500	500	500	500
Vakante stillinger	-1500	-1500	-1500	-1500
Rente og kontantstrøm	-500	-500	-500	-500
Redusert lønnsavsetning	-500	-500	-500	-500
Redusert sykefravær	-500	-500	-500	-500
Pensjonsforsikring	-500			
Gevinst A-etat,-sosial og trygd	-250	-250	-250	-250
Besparelse skattetakst	-250			
Etablering kommunalt eiendomsselskap		-250	-500	-500
Renteinntekter næringseiendom	-125	-375	-525	-650
Utleie av kraftressurser	-400	-500	-500	-500
Redusert eiendomsskatt rådmannens justering	1 550	1 550	1 550	1 550
Økt rammeoverføring ny regjering	-900	-900	-900	-900
Redusert tilleggsbevilgning	-650	-650	-650	-650
Avsatt reservefond	300	125	525	650
Sum endringsforslag Drift	25	0	0	0
Mva-kompensasjon investeringer	0	0	0	0
Overført mva-kompensasjon til investeringer	0	0	0	0
Endring renter	0	0	0	0
Endring avdrag	0	0	0	0
Sum endring (skal være 0,-)	25	0	0	0

Alle tall i hele 1.000,-

Endringsforslag til budsjett og økonomiplan for 2006-2009

Fellesforslag Fremskrittspartiet og Høyre

Tabelloppsett, endringer	2006	2006	2007	2008	2009
	UTGIFTER	INNTEKTER			
EIENDOMSSKATT	4000		6520	6520	6520
DAGTILB. DEMENT OMSORG	750		750	750	750
GRØNN OMSORG SKOLE	500		500	500	500
TOTALT			7770	7770	7770
MERINNEKT SKATT/SKJØNNSMIDLER		1000	3520	3520	3520
VAKANTE STILLINGER		1500	1500	1500	1500
RENTE OG KONTANT STRØM		500	500	500	500
REDUSERT LØNSAVSETNING		500	500	500	500
REDUSERT SYKEFRAVÆR		500	500	500	500
PENSJONSFORSIKRING		500			
GEVINST A-ETAT-SOSIAL OG TRYGD		250	250	250	250
BESPARELSE SKATTETAKST		250			
ETABLERING KOMM EIENDOMSSK			250	500	500
RENTEINNEKTER NÆRINGSEIENDOM		125	375	525	650
UTLEIGE AV KRAFTRESSURSER		400	500	500	500
Til Fond		- 300	- 125	- 525	- 650
BALANSE	5250	5250	7770	7770	7770

Verbal del av budsjettforslag fra FRP og H.

- Eiendomskatten reduseres til gjenstående 2,520 mill i 2006, bortfaller i 2007.
- Dagtilbud til dement omsorg. 750 000 legges inn fra 2006.
- Skolebudsjett økes med 500 000 for å videreføre prosjekt grønn omsorg fra 2006.

Utgiftssiden

- Eiendomskatten reduseres ned til null i løpet av 2007. Dette gir oss en normal driftssituasjon innenfor tilgjengelige inntekter og vi bruker eiendomsskatt som buffer i stedet for avsetninger i fond osv.
- Dagtilbud til demente er svært viktig for å kunne gi et totaltilbud som kan varieres for den enkelte bruker og dermed gi mulighet for mer effektiv drift med et bedre tilbud samtidig som livskvaliteten for kommunens innbyggere øker.
- Prosjekt grønn omsorg har vist seg å være et tilbud som gir god effekt og vi ser dette som et tiltak som vil gi bedre livskvalitet for befolkningen og reduserte kostnader for kommunen i et lengre perspektiv.
- Vi har generelt tiltro til at de tiltak som nå iverksettes innenfor omsorg skal gi effekt i form av bedre tilbud til brukerne. Vi anser det som viktig at de midler som spares inn forblir innenfor sektoren og ser derfor ikke dette som bidrag til felleskassen.

Inntektssiden

- Skatteanslaget økes noe. Vi mener at rådmannens anslag er for lavt, spesielt med hensyn på den lønnsøkning som er lagt til grunn. Vi anser derfor vårt forslag til å ligge noe lavt men ønsker å ha noe å gå på i denne sammenheng. Dette økede skatteanslaget er i sin helhet brukt til balanse mot eiendomsskatt.
- Vi ønsker også å synliggjøre de faktiske forhold rundt ansettelser. Det er stadig vekk henvist til innsparinger ifm vakanser og vi mener det er riktig å synliggjøre disse. Forslaget utgjør ca 3 stillinger av i overkant av 500 ansatte. Vakanser kan utgjøre mer enn forslaget men dette er ikke ønskelig sett fra vår side.
- For å synliggjøre mål med iverksatte tiltak har vi lagt inn en besparelse på 250 000 i forbindelse med øket samarbeid mellom ulike etater.
- Renteavkastning salg næringseiendom er basert på 2,5 % .
- Utleie av fallrettigheter er lagt inn med ca 500 000 pr år. Det forventes en betydeligere høyere sum enn dette.
- Alle ukjente inntekter legges til reservefond

Bevilgningsskjema drift – kommunestyrets vedtak

Budsjettsskjema 1A	R 2004	B 2005	B 2006	B 2007	B 2008	B 2009
Skatteinntekter	-152.293	-161.000	-159.571	-167.860	-169.960	-172.369
Eiendomsskatt	-4.232	-5.100	-6.650	-6.650	-6.650	-6.650
Rammetilskudd	-64.680	-57.270	-79.400	-71.400	-69.900	-68.600
Ressurskrevende brukere	-1.730	-1.700				
Momskompensasjon investeringer	-5.234	-4.700	-13.230	-4.968	-4.440	-2.780
Momskomp avregning 2004		-1.000				
Momskomp gammel ordning		-4.175				
Rentekompensasjon	-4.541	-5.700	-5.250	-5.250	-5.250	-5.250
Konsesjonskraft	-3.027	-2.240	-2.750	-2.750	-2.750	-2.750
Sum frie disponible inntekter	-235.737	-242.885	-266.851	-258.878	-258.950	-258.399
Utbytte Lyse	-1.586	-1.000	-1.600	-1.600	-1.600	-1.600
Renteinntekter	-2.855	-2.400	-2.810	-2.925	-3.243	-2.893
Renteutgifter	10.581	12.568	11.756	12.584	12.751	12.746
Renter VAR-sektor	-1.843	-2.690	-2.361	-2.642	-2.659	-2.798
Avdragsutgifter	10.784	11.268	12.255	13.095	13.707	14.059
Avskrivninger VAR-sektor	-3.200	-3.558	-3.900	-4.195	-4.207	-4.306
Netto finansområdet	11.881	14.188	13.340	14.317	14.749	15.208
Avsatt disposisjonsfond	97					
Avsatt bundne fond	505					
Overført kapitalregnskap	1.450	1.412	13.230	4.968	4.440	2.780
Bruk av disposisjonsfond						
Bruk av bundne fond						
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk	-376	-1.000				
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk						
Netto avsetninger	1.676	412	13.230	4.968	4.440	2.780
Til fordeling fellesområder	-222.180	-228.285	-240.281	-239.593	-239.761	-240.411
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	220.628	228.285	240.281	239.593	239.761	240.411
Mer/mindreforbruk	-1.552	0	0	0	0	0
Budsjettsskjema 1B	R 2004	B 2005	B 2006	B 2007	B 2008	B 2009
Fellesutgifter til fordeling						
Lønnsreserve	90	3.828	6.000	6.000	6.000	6.000
Flykningetilskudd	-5.903	-4.480	-6.109	-3.881	-2.693	-1.625
Flyktninger inkl. fondsavsetning/bruk	4.987	4.480	6.109	3.881	2.693	1.625
Premieavvik	827	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250
Til fordeling tjenesteområdene						
Internt servicesenter	15.680	16.236	15.825	15.875	15.625	15.935
Kontrollutvalg			650	650	650	650
Opplæring	83.140	85.201	93.845	94.125	94.125	94.125
Ressurssenter barn, unge, voksne	27.156	27.255	34.902	35.434	34.972	34.972
Teknisk drift og utbygging	25.779	26.671	28.323	27.903	28.703	29.303
Kultur	9.641	9.339	0	0	0	0
Omsorg	47.046	47.011	50.026	49.726	49.726	49.726
Barnehage	4.889	3.626	1.800	640	640	640
Areal, naturressurs og miljøforvaltning	3.585	3.587	3.685	3.665	3.685	3.685
Kirkelig fellesråd	3.540	3.611	3.400	3.750	3.810	3.550
Tilskudd lån Gjesdalhallen	171	670	575	575	575	575
Sum bevilgningsområder	220.628	228.285	240.281	239.593	239.761	240.411

Investeringsprogram – kommunestyrets vedtak

Investeringsprosjekt	Hittil bevilget	Hittil brukt	Disp. 31/08- 05	2006	2007	2008	2009
<i>IKT utstyr</i>				300	300	300	300
<i>Nytt sak/arkiv system</i>					1.100		
<i>Avlastningsbolig</i>	1500	482	1018			2500	
<i>Bærland skole ventilasjon og brannvarsling</i>	650	677	-27	1.500			
<i>Oltedal skole div utbedr iflg pålegg</i>				100	4.900		
<i>Dirdal skole, ventilasjon, SFO, kjøkken,gymsal</i>					50	400	
<i>Ålgård skole, skolekjøkken</i>					150		
<i>Solås skole, prosjektering</i>							500
<i>GUS trinn 4 - rest uteområde</i>	75556	73218	2338	650			
<i>TS-plan</i>				250	250	250	250
<i>Gjesdal næringspark</i>	10720	4006	6714	43.750	750	750	750
<i>Sentrumsplan</i>	3800	1595	2205	8.000	3.000	5.000	5.000
<i>Personalbase Fiskebekk</i>	1050	117	933	650			
<i>Adgangskontroll, sikring av bygg</i>	100	124	-24		180		
<i>Nordåsveien</i>						900	
<i>Bærland skole uteområde</i>	1200	1326	-126				3.100
<i>Gjesdal Idrettspark</i>	6100	442	5658	1.500	6.500		
<i>Rettedalen 1, rehabilitering bygg og vent.</i>							1.000
<i>Rettedalen 11, helsestasjon/lege</i>						6.000	
<i>Rettedalen 11-7, parkering asfaltering</i>					400		
<i>Brannalarm Rettedalen 7 og 11</i>					340		
<i>Gravplass Gjesdal</i>				200		5000	
<i>Barnehage Kodlidalen</i>				21.200			
<i>Bærland skole/grendahus - aula</i>						3.000	
<i>Dirdal barnehage, sikring uteområde</i>				150			
<i>Trafikksikring kryss Storahuset/gangbru Kadlaneset</i>				200			2.000
<i>Gang og sykkelsti Vaula bru -Strømsbrua</i>				2.500	2.500		
Oppgradering Edlandshagen/Perlå				500			
Tomtefelt Kodlidalen	400	0	400				
Tomtefelt Varalia/Fiskebekk				5.000	0		
<i>Tverrforbindelse Skytterveien - Flådåveien</i>				100		1.000	
<i>Rettedalen 7, ombygg leiligheter, salg</i>							
<i>Opprustning Baldersgate</i>						500	
<i>Strøpparat</i>					300		
Idrettshall Dirdal							2.000
Gang og sykkelsti Gilja - Dirdal				700			
<i>Oppmålingsbil</i>					200		
Sum eks. VAR				87.250	20.920	25.600	14.900

Punkter med uthevet skrift er endringer fra rådmannens forslag.

Investeringer VAR							
Sanering Solkjenfeltet	1500	1326	174	1.300	1.600		
Pumpestasjon Bærlandsveien				1.000			
Ringledning Oltedal, Nedre Ustigbakken						500	
Ringledning Gjesdal Spinneri, Oltedal				200			
Utskifting AC ledning Rv 45 Oltedal				500			
Ombygging bil vannverk					175		
Sanering vannledning Solåsveien							1.300
Sanering avløpsledning Solåsveien							1.300
Vann og avløpsledning Vaula bru-Strømsbru				5.000	5.000		
Vannledning Ånundskaret							1.350
Utskifting renovasjonsbil					1.300		
Totalt VAR				8.000	8.075	500	3.950
Totalt investeringer				95.250	28.995	26.100	18.850

Finansiering av investeringsprogrammet – kommunestyrets vedtak

Budsjettskjema 2A - investering						
	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Investeringer i anleggsmidler (Sum skjema 2B)	39.240	38.160	95.250	28.995	26.100	18.850
Utlån og forskutteringer	1.660	2.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Avdrag på lån	3.205	0	1.700	5.950	5.950	6.950
Herav avdrag Husbankmidler/formidlingslån			1.700	1.700	1.700	1.700
Herav nedbetaling salg Gjesdal Næringspark				4.250	4.250	4.250
Herav avdrag midlertidig finansiering Sentrumspl.						1.000
Avsetninger	46.193	3.445	5.433	1.933	933	933
Årets finansieringsbehov	90.298	43.605	106.383	40.878	36.983	30.733
Finansiert slik:						
Bruk av lånemidler	-1.327	-35.177	-77.020	-28.177	-24.910	-15.320
Herav lån Skurve industriområde			-37.750			
Herav lån barnehage Kodlidalen			-17.360			
Herav Husbanklån/formidlingslån		-4.000	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000
Herav lån andre investeringer			-17.910	-24.177	-20.910	-11.320
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-12.737	0	-9.500	-5.100	-5.000	-5.000
Herav tomtesalg Gjesdal næringspark				-5.000	-5.000	-5.000
Herav tomtesalg boligområder			-9.500	0		
Tilskudd til investeringer	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på lån og refusjoner	-7.500	-1.683	-6.633	-2.633	-2.633	-7.633
Herav fra Lyse Energi AS			-933	-933	-933	-933
Herav fra utlån			-1.700	-1.700	-1.700	-1.700
Husbankmidler/formidlingslån						
Herav fylkesmidler til Sentrumsplanen			-4.000	0	0	-5.000
Andre inntekter	-762	0	0	0	0	0
Sum eksternt finansiering	-22.326	-36.860	-93.153	-35.910	-32.543	-27.953
Overført fra driftsbudsjettet	-1.777	-2.800	-13.230	-4.968	-4.440	-2.780
Bruk av avsetninger	-69.641	-3.945	0	0	0	0
Sum finansiering	-93.744	-43.605	-106.383	-40.878	-36.983	-30.733
Udekket (-)/udisponert	-3.446	0	0	0	0	0

Rådmannens oppsummering og kommentarer

Generelle betraktninger

De siste års budsjett og økonomiplaner har handlet mye om innsparingstiltak og driftsreduksjoner, omstilling og effektiviseringstiltak. Tiltakene har hatt god effekt på budsjettbalansen, men har også bidratt til å redusere kvaliteten på tjenestene for brukerne, og større belastninger for de ansatte.

Gjesdal kommune har høye ambisjoner. Disse er synliggjort gjennom ulike planer og prioriteringer. Gjesdal kommune skal:

- ☞ være en god kommune å bo i
- ☞ levere gode tjenester
- ☞ være et levende lokaldemokrati
- ☞ ta grep om lokalsamfunnsutviklingen
- ☞ være en god arbeidsplass for de ansatte.

Dette representerer store utfordringer og krever økonomisk handlingsrom.

Økonomiske rammer

I forslag til budsjett og økonomiplan 2006 - 09 er regjeringen Stoltenberg sine konkrete løfter gjennom Soria Moria erklæringen innarbeidet.

For Gjesdal kommune utgjør dette netto 4,9 millioner kroner. Beløpet er basert på KS sin beregningsmodell.

Den nye regjeringens løfter gir rom for en mer offensiv økonomiplan.

Rådmannen ønsker å ta i bruk det kommunale økonomiske handlingsrommet, og det blir en avveining mellom å bruke friske midler inn mot drift for å styrke tjenestetilbudet og kvaliteten i dette, eller satse på nødvendige investeringer og lokalsamfunnsutvikling. Forslaget til budsjett- og økonomiplan 2006 - 09 sier litt "Ja takk, - litt begge deler".

Satsningsområder drift

Senere års budsjett og økonomiplaner har søkt å skjerme gruppen barn og unge. Økonomiplanen 2006 - 09 viser en markert satsning på denne gruppen.

- ☞ Full barnehagedekning i løpet av 2006/07.
- ☞ Gjennomføring av "Kunnskapsløftet". Statlige signaler tas på alvor, ny læreplan, læremidler, fagplaner, programfag og omfattende kompetansebygging vil kreve ressurser. Ambisjonsnivået er høyere enn det ressursituasjonen åpner for.
- ☞ Oppfølging av lokalt "Sammen Om Skolen" (SOS) prosjekt med styrking av økonomien med vekt på tilpasset opplæring.
- ☞ Ungdomssatsning er markert med et symbolsk beløp. Rådmannen ønsker fokus på denne gruppa framover, og vil invitere til samarbeid mellom ungdom, foreldre og kommunen for å utvikle gode tiltak.

I tillegg er teknisk infrastruktur prioritert, og styrket.

Omsorgstjenesten er styrket i f.h.t. driftsramme totalt og i f.h.t. ressurskrevende brukere. Det foreslås også avsatt midler til et prosjekt for en gjennomgang av tjenesten/driverne for å analysere nærmere kostnadene innen tjenesteområde omsorg. Antallet eldre går ned i Gjesdal, -noe som bør avspeiles i driftsnivået årene framover.

Ressurssenter for barn, unge og voksne tilføres noe midler som avspeiler reellt sosialhjelpsnivå.

Innsparingene som ble gjennomført budsjettåret 2005 er i hovedsak videreført på permanent basis.

Investeringer

Forslaget til økonomiplan 2006 - 09 legger opp til et høyt investeringsnivå i 2006 på 90 millioner kroner. Dette skyldes i hovedsak utbyggingen av Gjesdal Næringspark og ny barnehage i Kodlidalen.

Investeringsnivået for resten av perioden er moderate.

Gjesdal Idrettspark og sentrumsplanen er høyt prioritert.

Inntekter/egenbetaling

Eiendomsskatten budsjetteres i tråd med kommunestyrets vedtak for gjeldende økonomiplan 2005 - 08.

Etter to år uten økning i VAR-gebyrene, legges det opp til en moderat økning.

Plangebyrene foreslås oppjustert til nivå med omkringliggende kommuner.

Foreldrebetaling i SFO, kulturskole foreslås uendret. Det samme gjelder innen omsorgstjenestene.

I forhold til barnehagebetaling, så vil dette komme som egen sak når regjeringens opplegg gjøres kjent.

Andre forhold

Forslaget til økonomiplan 2006 - 09 legger opp til et netto driftsresultat på 2,4 % i 2006, men svekkes noe ut over i planperioden.

Lånegjelda vokser i perioden til nesten 380 millioner.

Skatteavregningen 2004 har medført lavere skatteinntekter for 2005 enn tidligere antatt. Dette medfører en årlig inntektssvikt på nærmere 1,6 millioner kroner.

For 2005 fikk Gjesdal kommune en økning i skjønnsmidler. Ut fra forslag til statsbudsjett er disse satt til 3 millioner kroner i planperioden.

Rådmannen legger fra 2006 opp til en omlegging av mva-kompensasjonen. All mva-kompensasjon på investeringene tilbakeføres som delfinansiering på investeringene. Låne-opptaket reduseres tilsvarende.

Borgeutvalget har lagt fram forslag til nytt inntektssystem for kommunene. Dette skal tre i kraft 2007, og skaper usikkerhet om framtidige inntekter. Foreløpige beregninger viser at Gjesdal vil komme ut tilnærmet uendret, men her må den politiske behandlingen avventes.

Selv om kommunens handlingsrom øker i perioden 2006 - 09 er den økonomiske situasjonen fortsatt stram. Det er derfor fortsatt viktig å dempe forventningene til et økt tjenestetilbud, det er fortsatt behov for stram budsjett disiplin, strenge prioriteringer og et fortsatt fokus på effektiviseringstiltak.

Bodil Sivertsen
Rådmann

Visjon, verdier, mål, og krav til lederadferd

Visjon

- ↪ **Gjesdal - strekker seg langt**

Verdier

- ↪ **Gjesdal skal være en ansvarlig, modig og endringsvillig kommune**
- ↪ **Vi skal gi våre brukere rett tjeneste utført til rett tid og med rett kvalitet**

Mål

- ↪ **Fornøyde brukere**
- ↪ **Ansvarsbevisste og stolte medarbeidere**
- ↪ **Framtidsrettede og funksjonelle løsninger**
- ↪ **Økonomi som gir handlingsrom**

Krav til lederadferd

- ↪ **Ledere skaper tillit gjennom at de utfordrer og delegerer**
- ↪ **Har fokus på helhet og strategi**
- ↪ **Kommuniserer åpent og ærlig**
- ↪ **Motiverer og skaper trivsel**
- ↪ **Er resultatorientert og tar ansvar**
- ↪ **Skaper positivt omdømme**
- ↪ **Opptrer lojalt overfor verdier og beslutninger**

Rammebetingelser

Befolkningsutvikling

Historikk

År	Folkemengde 1. januar	Levende- fødte	Døde	Fødsels- overskudd	Innflytting	Utflytting	Netto- flytting	Folke- tilvekst	Vekst i %
1982	5.814	120	50	70	284	209	75	144	2,5 %
1983	5.958	115	48	67	312	299	13	82	1,4 %
1984	6.040	107	37	70	219	218	1	69	1,1 %
1985	6.109	104	36	68	309	248	61	129	2,1 %
1986	6.238	115	43	72	512	211	301	370	5,9 %
1987	6.608	142	42	100	435	279	156	258	3,9 %
1988	6.866	124	42	82	418	306	112	191	2,8 %
1989	7.057	156	40	116	450	359	91	206	2,9 %
1990	7.263	172	45	127	380	286	94	218	3,0 %
1991	7.481	162	47	115	388	305	83	201	2,7 %
1992	7.682	169	45	124	396	349	47	173	2,3 %
1993	7.855	166	47	119	341	309	32	143	1,8 %
1994	7.998	162	37	125	442	416	26	150	1,9 %
1995	8.148	158	47	111	463	484	-21	93	1,1 %
1996	8.241	139	53	86	400	366	34	119	1,4 %
1997	8.360	158	37	121	449	393	56	174	2,1 %
1998	8.534	142	70	72	542	404	138	213	2,5 %
1999	8.747	156	58	98	479	408	71	164	1,9 %
2000	8.911	138	42	96	412	429	-17	84	0,9 %
2001	8.995	143	51	92	441	429	12	109	1,2 %
2002	9.104	130	55	75	425	467	-42	33	0,4 %
2003	9.137	138	52	86	467	446	21	107	1,1 %
2004*	9.248	107	46	61	405	449	-42	19	0,2%
2005*	9.273	66	26	40	244	189	55	95	

* Foreløpige tall fra SSB. 2005 = veksten første halvår.

Veksten i 2004 var lavere enn i tidligere år og prognosen i kommuneplanen. Sett over tid har veksten variert fra år til år samtidig som veksten har avtatt.

Første halvår 2005 har veksten tatt seg vesentlig opp både når det gjelder fødsler og netto flytting, og utgjør allerede over 1 %. Holder trenden seg kan veksten bli på samme nivå som i siste del av 90-tallet.

Det foreligger tall for veksten fordelt på aldersgrupper, men hovedtrendene er stabilisering og liten nedgang i barn i skolealder, vekst i barn i videregående skolealder og stabilitet/liten vekst i antall førskolebarn. Antall eldre over 67 år har holdt seg høyere enn i prognosene, men ventes å gå noe ned de kommende år.

Nasjonalbudsjett og statsbudsjett

Nasjonal utvikling

Tabellen under er hentet fra Nasjonalbudsjettet presentert av avgått regjering og viser noen hovedtall for "AS Norge". Det ventes nedgang i arbeidsledighet fra 4,5% til 4,1%, og en sysselsettingsvekst på 0,8%. Prisstigningen ventes å øke fra 1,5% til 1,75%. Mål for prisstigningen på sikt er 2,5%, noe som tilsier fortsatt lavt, men litt økt rentenivå.

Det legges opp til litt lavere vekst i offentlig konsum, og markert lavere enn økningen i privat forbruk/konsum.

	Mrd. kroner 2004	2004	2005	2006
<i>Faste priser:</i>				
Privat konsum	756,1	4,4	3,7	3,3
Offentlig konsum	371,4	2,3	2,3	0,9
Bruttoinvesteringer i fast kapital i alt	304,4	9,1	9,0	2,6
Oljeutvinning og rørtransport ²	72,9	12,3	20,0	0,0
Utenriks sjøfart	3,2	69,0	8,1	2,2
Bedrifter i Fastlands-Norge	116,2	6,0	4,3	6,1
Industri og bergverk	20,0	5,2	5,4	7,9
Boliger	62,7	12,3	13,5	0,9
Offentlig forvaltning	48,4	-0,6	-1,1	0,7
Etterspørsel fra Fastlands-Norge ³	1354,8	4,1	3,7	2,7
Ekspport	736,6	0,9	-0,2	3,0
Herav:				
Råolje og naturgass	335,9	-0,5	-3,2	1,3
Tradisjonelle varer	209,9	3,0	3,6	4,3
Import	498,5	9,1	6,6	4,6
Herav:				
Tradisjonelle varer	322,9	11,0	7,0	5,2
Bruttonasjonalprodukt	1688,0	2,9	2,5	2,1
Bruttonasjonalprodukt for Fastlands-Norge ...	1306,6	3,5	3,7	2,4
<i>Memo:</i>				
Sysselsetting, personer	0,2	0,5	0,8
Konsumprisindeksen (KPI)	0,4	1½	1¾
Konsumprisindeksen justert for avgiftsendringer og utenom energipriser (KPI-JAE)		0,3	1	1½
Årslønn		3,5	3¼	3½
Driftsbalanse overfor utlandet (mrd. kr).	227,8	297,3	298,3
Husholdningenes sparerate, prosent av disponibel inntekt	10,3	10,9	5,0
Arbeidsledighetsprosent (ÅKU)	4,5	4,5	4,1

Det er bred økonomisk enighet om at nasjonaløkonomien er god og at statsbudsjettet er godt tilpasset den nasjonaløkonomiske situasjon. Regjeringsskiftet har ikke påvirket de økonomiske fagmiljøene sine forventninger i rente, valuta og aksjemarkedet, da den nye regjeringen og har forpliktet seg til å følge "handlingsregelen for bruk av oljepenger".

Kommuneopplegget**Regjeringen Bondevik**

Den avgåtte regjering har i sitt budsjettforslag lagt opp til en vekst i frie inntekter på 1,9 milliarder (0,8%) beregnet fra anslag i mai (kommuneproposisjonen og revidert nasjonalbudsjett).

I anslaget er det lagt inn 400 millioner som skal dekke nye læremidler i forbindelse med skolesatsingen. Holder en det utenom er veksten om lag 0,6%.

I tillegg har de foreslått følgende med konsekvenser for kommunene:

- ◆ Økning av psykiatritilskuddet på 22,4%.
- ◆ Prisjustering av tilskudd til, og minstesatsen for foreldrebetaling i barnehager
- ◆ Redusert statlig andel av finansieringen av ressurskrevende brukere ved at minimumskostnaden for kommunene økes fra 725.000,- til 745.000,- pr. bruker, og en redusert kompensasjon fra 80% til 70% for kommunene samlet.

Regjeringen Stoltenberg

Den nye regjeringen har varslet en økning i frie inntekter til kommunene med 5,4 milliarder. Dette er en økning fra 2005-anslaget i revidert nasjonalbudsjett i mai 2005, som er det samme grunnlaget som regjeringen Bondevik har tatt utgangspunkt i når de har lagt opp en vekst på 1,9 milliarder.

Det ventes dermed at regjeringen Stoltenberg vil legge opp til en økning på 3,5 milliarder mer til kommunene i forhold til avgåtte regjering i forslaget som legges frem rundt 10. november.

Rådmannen vil komme tilbake med en orientering om de endringene som blir foreslått så snart disse er klare.

Inntektsanslag**Skatt****Nasjonal utvikling**

Regjeringen Bondevik har lagt til grunn en vekst i skattene på 5,7% fra 2005 til 2006. Justert for forventet prisvekst på 2,8% innebærer det en reell vekst på 3,1%. Regjeringen legger til grunn at skattøret (kommunenes skatteprosent av inntektene til innbyggerne) oppjusteres fra 13,2% til 13,4%, og at statens andel justeres tilsvarende ned.

Hovedårsaken til den relativt store veksten i skatteinntekter i forhold til samlede inntekter (0,8%) er at selskapsskatten blir lavere i 2006 enn i 2005, og at Stortinget har vedtatt at skatteinntektene skal utgjøre 50% av kommunenes inntekter.

Konsekvenser for Gjesdal

Gjesdal er en "minsteinntektskommune" med skatteinntekter pr. innbygger på ca 90% av landsgjennomsnittet. Ved at mer enn hele veksten legges inn i skatteinntektene vil den samlede inntektsveksten bli noe lavere for Gjesdal enn den ville blitt dersom deler eller hele veksten var lagt i rammeoverføringene.

Rådmannen ble i slutten av oktober kjent med endringer i skatteinntektene for 2005 som følge av skatteavregningen for 2004. Skatteavregningen ble i underkant av 10 millioner lavere enn skattedirektoratet tidligere har anslått for 2004. Som en konsekvens av dette nedjusteres fordelingsstallene fra 33,4 til 32,6%. Rådmannen er ikke kjent med de bakenforliggende årsakene, men vil følge opp saken mot likningskontor og skattedirektorat.

Nedjusteringen medfører en økning av inntektsutjevningen i rammeoverføringene og konsekvensen korrigert for dette er om lag 1,6 millioner i reduserte inntekter for 2005 og planperioden. Rådmannen har lagt til grunn en skattevekst på 5,7% fra nytt nivå 2005 (se bevilgningsoversikt).

For årene 2006-09 justeres skatteveksten i samsvar med forventet økning i folketallet.

Rammeoverføringer/inntektssystemet

Inntekstutjevning

Dagens utjevningsmodell består av 2 utjevninger. Dersom skatteinntektene (inkludert selskapsskatten) er under 90% av landsgjennomsnittet, kompenseres 90% av forskjellen. Dersom skatteinntektene er mellom 90% og 100%, kompenseres 55% av differansen. De siste og kommende årene har skatteinntektene i % av landsgjennomsnittet vært/stipulert å bli som følger:

% av landsgj.snitt	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Før utjevning	87,6	94,1	92,5	85,1	85,5	86,2	87	87,7
Etter utjevning		95,6	95,7	93,8	93,9	94	94,1	94,2

- ◆ Systemet inntekstutjevning ble endret fra 2005.
- ◆ 2003 var et år med særskilt høy skattevekst. Kommunal del av selskapsskatten forklarer nedgangen fra 2004. Reduserte inntekter i 2005 forklarer nedjusteringen fra det året og fremover i perioden.

Skjønnsmidler

Det er i budsjettet lagt til grunn følgende anslag for skjønnsmidler:

Skjønnspost	Budsjett	Rev. Bud	Budsjett	Endring
	2005	2005	2006-09	
Ordinært skjønn	1.000	2.500	1.500	-1.000
Språkdeling		2.000	1.500	-500
Prosjektskjønn ABC analyse i flere kommuner		700	0	-700
Sum skjønn	1.000	5.200	3.000	-2.200

Utgiftsutjevning/innbyggertilskudd

Det er i beregningen av utgiftsutjevningen/innbyggertilskuddet i denne planen ikke lagt vekt på endringer i befolkningssammensetningen. Dette fordi SSB sine prognoser er gamle og har store avvik i forhold til faktisk utvikling, samt at ny modell for fordelingen av rammeoverføringene skal innføres fra 2007. Denne er kort omtalt nedenfor.

Selskapsskatt

Selskapsskatten vil i 2006 som i 2005 bli utbetalt som en del av rammeoverføringene. Fra 2007 legges dette over som en del av skatteinntektene i tråd med stortingsvedtak i 2004. Selskapsskatten er videreført i hele perioden på samme nivå som anslaget for 2006. Arbeiderpartiet har signalisert at kommunal andel av selskapsskatten kan bli avvirket igjen.

Forslag til nytt inntektssystem

Borgeutvalget la 10. oktober frem forslag til nytt inntektssystem/fordeling av rammeoverføringene. Forslaget innebærer kun mindre endringer i rammeoverføringene til Gjesdal kommune. Det vil trolig bli endringer i systemet etter hvert som forslaget har vært gjennom høringsrunder og behandling i regjering og storting. Rådmannen legger beregninger etter dagens system til grunn i hele perioden. Eventuelle endringer vil trolig måtte innarbeides i neste rullering av økonomiplanen.

Eiendomsskatt

Rådmannen har i økonomiplanen lagt til grunn kommunestyret sitt vedtak i gjeldende økonomiplan. Ettersom takstnemnda sitt arbeid med nye takster pågår vil rådmannen komme tilbake til forslag om valg av skattesats og bunnfradrag når foreløpige takster er klare. Takstnemnda vil i samsvar med eiendomsskatteloven avslutte takseringsarbeidet innen februar 2006. Rådmannen vil også legge frem forslag om justering av grensene for eiendomsskatt slik at disse er i samsvar med vedtatte regulerings- og utbyggingsplaner.

Utgiftsforutsetninger og endringer

Lønn

Det legges til grunn en lønnsvekst på 3,5%. Dette er i samsvar med anslag i nasjonalbudsjettet.

Pensjon

Premie

Som følge av redusert rentenivå vil trolig Kredittilsynet vedta en nedjustering av den garanterte renten som pensjonsselskapene er pålagt å bruke. Dette innebærer isolert sett økte pensjonspremier fra 2006, men ikke på sikt. Dette er innarbeidet i budsjettforslaget. Det er budsjettet med en regulering av pensjonsfondene i forhold til lønns- og pensjonsvekst på mellom 3,5 og 4,5%.

Kostnader (NRSP)

Regjeringen har ute på høring et forslag til nye forutsetninger som skal legges til grunn for dette. Det er derfor ikke beregnet hvordan kostnadene vil bli fra 2006.

Premieavvik

Gjesdal har vedtatt at avviket mellom premien og kostnaden, ”premieavviket”, skal dekkes inn i løpet av det påfølgende året. Et slik avvik vil ikke påvirke økonomiplanen samlet, men kan medføre svingninger mellom årene. Det er satt av 1,25 millioner hvert av årene til premieavvik. Dette er samme nivå som i 2005.

Prisstigning

Det er innarbeidet en prisstigning på 1% i rammene. Dette er noe lavere enn lagt til grunn i nasjonalbudsjettet.

Kompensasjonsordning for merverdiavgift

Regjeringen har i forslag til statsbudsjett lagt frem etterberegninger av trekket som ble gjort i rammene til kommunene fra 2004. For driftsdelen er etterberegningene gjort for hver enkelt kommune, mens det for investeringene er gjort for kommunene samlet. Departementet har ikke offentliggjort grunnlaget, men beregnet kompensasjonen for Gjesdal til 216.000,-. Etter omregningen er grunnlaget for det kortsiktige trekket for Gjesdal 9,5 millioner, av dette er 150.000,- kompensasjon tilhørende kirkelig fellesråd. Rådmannen legger opp til en reduksjon i tilskuddet til kirkelig fellesråd i samsvar med dette. I tillegg legges det opp til at kompensasjonen for 2004 trekkes inn i 2006 slik at kirkelig fellesråd får tid til å tilpasse budsjettet. Trekk for 2005 er lagt frem til behandling i forbindelse med behandlingen av økonomirapport pr. 30. august 2005.

Rådmannen har i økonomiplanen lagt opp til at all merverdikompensasjon til investeringer tilbakeføres og brukes som en del av finansieringen av det enkelte prosjekt. Begrunnelsen for dette er:

- ◆ Låneopptakene blir lavere, noe som gir lavere rente og avdragsutgifter.
- ◆ Forskyvning av fremdriften i prosjektene vil ikke påvirke kommunens øvrige drift.
- ◆ Dersom driftsinntektene svikter eller utgiftene øker vil dette kunne brukes som reserver.

Internt servicesenter

Målsetting

- ↪ Internt servicesenter støtter tjenesteområdene i arbeidet med å sette brukeren i sentrum, og bidrar til helhetlig tenking basert på tverrfaglig samarbeid
- ↪ Beslutningsmyndighet er delegert, og det styres etter nøkterne mål for standard og kvalitet

Status og mål

Område/indikator	Status	Mål i planperioden		
		2004	2006	Innen 2009
Innbyggere og brukere				
Brukertilfredshet				
Administrasjonsavdeling	4,6 (2003)	4,8	4,8	4,8
Personalavdeling	4,7 (2003)	4,8	4,8	4,8
Økonomiavdeling	4,6 (2003)	4,8	4,8	4,8
Medarbeidere				
Årsverk	19	18	18	18
Sykefravær	4,1%	3,9%	3,9%	3,9%
Medarbeidertilfredshet	4,6	4,7	4,7	4,7

Kommentarer:

- ☞ Brukerundersøkelsen for internt servicesenter ble gjennomført i 2003, og vil bli gjentatt i 2006. Selv om scoren var meget god, er målet å forbedre denne.
- ☞ Reduksjonen på et årsverk skyldes at innkjøpsleder har sagt opp sin stilling. Forlikrådet blir overført til lensmannen 01.01.06.
- ☞ Det er vanskelig å sette konkrete mål for sykefravær for en så liten enhet som 18 årsverk fordi enkeltfravær gir store utslag. Vi har likevel ført opp et måltall på 3,9%.
- ☞ Medarbeidertilfredsheten i internt servicesenter er høy, og målsettingen er å holde seg på minst samme høye nivå også i årene framover.

Samletabell hele kommunen

Område/indikator	Status	Mål i planperioden		
		2004	2006	Innen 2009
Økonomi				
Driftsutgifter politiske organ i % av ref.gr.	118%	114%	114%	114%
Driftsutgifter administrasjon i % av ref.gr.	114%	112%	112%	112%
Driftsutgifter adm.bygg i % av ref.gr.	99%	99%	99%	99%
Medarbeidere				
Årsverk	521			
Sykefravær	6,6%	5,5%	5%	5%
Medarbeidertilfredshet				
AFP-uttak i % (av ansatte over 62 år)	37%	30%	30%	30%

Referansegruppe for alle tabellene er: Eigersund, Hå, Time, Klepp, Strand.

Økonomiske tiltak

Driftstiltak	2006	2007	2008	2009
Redusert bedriftshelsetjeneste	-40	-80	-80	-80
Overformynderi	-60	-60	-60	-60
Valg	0	250	0	250
Reduserte revisjonskostnader	-200	-200	-200	-200
Totalt	-300	-90	-340	-90

Kommentarer:

- ☞ Bruken av bedriftshelsetjenesten er lavere etter at avtalen om inkluderende arbeidsliv ble satt i gang. Avtalen er derfor reforhandlet.
- ☞ Det legges opp til at deler av oppgavene som overformynderiet har i dag legges til administrasjonen.
- ☞ Det er valg i 2007 og 2009 og det er avsatt midler til å dekke disse.
- ☞ Kontrollutvalget har fremmet forslag til budsjett som innebærer lavere revisjonskostnader. Det vises til sak fra kontrollutvalget.

Vedtatt budsjett 2005	16.236
Lønns-, pris- og pensjonsjusteringer	307
Helårsvirkning av vedtatte tiltak 2005	270
Interne omorganiseringer	357
Innarbeidede tiltak 2006	-300
Budsjettramme 2006	16.870

Andre utviklingsaktiviteter

- ☞ Vi fortsetter arbeidet med sykefraværsreducerende tiltak i henhold til handlingsplan for IA-arbeidet, hvor målet er totalt sykefravær under 5%.
- ☞ I 2005/2006 vil det blir gjennomført lederopplæring for totalt 56 personer (ledere, tillitsvalgte, andre) i regi av Høgskolen i Agder.
- ☞ Arbeidet med å gjennomgå fellesløsninger mellom flere kommuner er i gang når det gjelder IKT-funksjonen, og vil etter hvert bli utvidet til også å gjelde innkjøp, regnskap, lønn og skatt.

Tjenesteområde opplæring

Målsetting

- ↪ Jobber målrettet med de 10 hovedpunktene i SOS gjennom:
 - ↪ Utvikle skolene slik at læringsresultatene blir bedre.
 - ↪ Fremmer samarbeid og dialog mellom foresatte/elever/politikere og ansatte.
- ↪ Elevene er motiverte for læring og har gode grunnleggende ferdigheter.
- ↪ De enkelte avdelingene er lærende organisasjoner.

Status og mål

Område/indikator	Status	Mål i planperioden	
	2004	2006	Innen 2009
Innbyggere og brukere			
Dekningsgrad SFO	34,7%	35%	35%
Elevinspektørene 7.klasse		4,5	4,65
Elevinspektørene ungdomstrinnet		4,95	4,95
Dekning i Kulturskolen i % av grunnskoleelever	17,3%	18%	20%
Økonomi			
Prioritering			
Driftsutgift til undervisning pr. innbygger i % av ref.gr.	96,97%	99,6%	99,7%
Produktivitet			
Enhetskostnader/produktivitet KOSTRA i % av referansegruppe	96,27%	99,0%	99,0%
Medarbeidere			
Årsverk	188,1	200,2	200,2
Sykefravær	4,56%	4,50%	4,50%
Medarbeidertilfredshet	5,28		5,4

Kommentarer:

- ↪ Skolene rapporterer om stamme økonomiske rammer.
- ↪ De ansatte opplever jobben meningsfull, men mange opplever å komme til kort i forhold til å gi den enkelte elev utfordringer i forhold til sine evner og anlegg. Tilpasset opplæring er et nasjonalt satsingsområde. Gjesdal skal satse videre på å videreutvikle skolen som system og på de økonomiske rammene.
- ↪ Elevene på barnetrinnet har de 3 siste årene økt timetallet med 12 timer. På tross av dette har vi ikke hatt noen økning i antall lærerstillinger. For å opprettholde samme lærertetthet i 2005 som i 2002 skulle vi hatt 4 lærerårsverk mer.
- ↪ Elevene forlater 10.klasse med karakterer som er rundt landsgjennomsnittet.
- ↪ Biblioteket blir mye brukt og utlånet er som i fjor.
- ↪ Kulturskolen opplever at interessen for drama er dalende. Kulturskolen ønsker å videreutvikle seg de neste årene og vil satse offensivt for å få flere deltakere.

Skoleår	1999-2000	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005-2006	2006-2007	2007-2008
Årsverk undervisn.	136	136	137	135	136		
Elevtallsutvikling	1651	1754	1744	1725	1710	1669	1658
Klassetall/grupper	77	85	85	85	85	84	84
SFO	247	255	247	267	263	250	250

Økonomiske tiltak

Driftstiltak	2006	2007	2008	2009
Språkdeling	200	480	480	480
Kjøp av plass Møllehagen	360	360	360	360
Læremidler via statsbudsjettet	725	725	725	0
Læremateriell - kommunal del	175	175	175	0
Tilpasset opplæring/spesialunderv.	1.900	1.900	1.900	1.900
Totalt	3.360	3.640	3.640	2.740

Kommentarer:

- ☞ Etter en dom i 2005 har elevene større rettigheter til å være i egne grupper. Vi må derfor gi et mer omfattende tilbud på barnetrinnet.
- ☞ Jærkommunene er i forhandlinger om en samarbeidsavtale med fylkeskommunen om kjøp av 3 elevplasser på Møllehagen til elever som den enkelte kommune ikke klarer å gi et tilfredsstillende tilbud. Egenandelen til Gjesdal kommune er lagt inn i rådmannens budsjettforslag.
- ☞ I forbindelse med ny læreplan må skolene ha nytt læremateriell. Staten har bevilget 725.000,- over rammefinansieringen. Ut fra behovet settes det i tillegg av 175.000,- av kommunale midler.
- ☞ Gjennom større fokus på systemarbeidet i skolen og en økning i den økonomiske ressursen vil vi kunne bedre elevene sitt tilbud.

Vedtatt budsjett 2005	85.201
Lønns-, pris- og pensjonsjusteringer	1.558
Helårsvirkning av vedtatte tiltak 2005	312
Interne omorganiseringer	3.064
Innarbeidede tiltak 2006	3.360
Budsjettramme 2006	93.495

Andre utviklingsaktiviteter

- ☞ **Ny skolereform.** Skolereformen Kunnskapsløftet blir innført fra 01.08.2006. Denne reformen innebærer store utfordringer der et av målene er at elevene skal få et større faglig utbytte av sin skolegang, og i Gjesdal skal vi utvikle gode fagplaner i alle fag.
- ☞ **Kompetanseheving.** For å kunne gjennomføre Kunnskapsløftet får kommunene tilført øremerkede midler til kompetanseheving til ansatte i skolen innenfor områder: Lederopplæring, matematikk, naturfag, IKT og to fremmedspråk.
- ☞ **Skolemiljøutvalg.** Etter Opplæringsloven skal nå alle skoler ha et skolemiljøutvalg der de foresatte og elevene har flertall. Utvalget skal fremme elevens arbeids- og læringsmiljø.
- ☞ **Forbrukerinfo.** Som en av ni kommuner i Rogaland er Gjesdal valgt ut til å være med i et samarbeid med Forbrukerrådet. Biblioteket skal kunne gi innbyggerne hjelp til å løse de vanligste problemene knyttet til kjøp av varer og tjenester.
- ☞ **SOS.** Skolene jobber med de punktene som er vedtatt av kommunestyret. Skolene har fokus på alle punktene, men noen vil i perioder bli tillagt større innsats.
- ☞ **IKT.** Digital kompetanse er en av de grunnleggende ferdigheter alle elevene skal ha etter ny læreplan. I forbindelse med økonomirapporten våren 2005, ble det satt av kr 1,2 mill. Dette skal gå til å få utviklet et godt, stabilt og velfungerende IKT opplegg for skolesektoren.
- ☞ **Grunnskoleopplæring for voksne.** Fra 01.08 2002 har alle over 16 år som trenger grunnskoleopplæring rett til dette. Retten gjelder selv om de har fullført grunnskolen tidligere og gjelder også innvandrere og flyktninger. Vi har registrert behov, men det er i budsjettforslaget ikke satt av midler til dette lovpålagte tilbudet.

Tjenesteområde Ressurssenter barn, unge og voksne

Målsetting

- Tjenesteområdet tilbyr et godt helse-, sosial- og kulturtilbud til kommunens innbyggere basert på brukeres behov og tilgjengelige ressurser.
- God familiehelse ved hjelp av samlivskurs, familieteam og fokus på ernæring og fysisk aktivitet.
- Fornøyde brukere som deltar aktivt i ulike fora for å utvikle tjenestetilbudet.

Status og mål

Område/indikator	Status	Mål i planperioden	
Innbyggere og brukere	2004	2006	Innen 2009
Legeårsverk i % av ref.gruppe	104%	104%	104%
Årsverk fysioterapi i % av ref.gruppe	84%	84%	84%
Årsverk helsesøster i % av ref.gruppe	145%	145%	145%
Stillinger sosialtjenesten i % av ref.gruppe	100%	100%	100%
Andel barn med barnevernstiltak i % av ref.gruppe	132%	132%	132%
Andel innbyggere 20-66 år som mottar sosialhjelp.	97%	97%	97%
Brukertilfredshet psykiatri	4,8	5,0	5,0
Brukertilfredshet helsestasjon	5,4	5,5	5,5
Brukertilfredshet kom. fysio- ergoterapi	4,9	5,0	5,0
Barneverntjeneste	4,3 (2005)		4,5
Sosialtjeneste	4,2(2005)		4,5
Kultur	4,9(2003)	5,0	5,0
Økonomi			
Prioritering			
Bevilgning			
Netto helseutgift i % av ref.gruppe	95%	95%	95%
Netto utgifter barnevern i % av ref.gruppe	77%	77%	77%
Medarbeidere			
Årsverk	40,88	44,71	46
Sykefravær	7,8	5,0	4,5
Medarbeidertilfredshet	4,7	5,0	5,0
Andel kompetanseheving/kurs	1,3 %	1,3 %	1,3 %

Kommentarer:

- ☞ Gjesdal er godt dekket når det gjelder helsetjenester, fysioterapi er noe lavt. Den høye dekningsgraden på helsestasjonen henger sammen med styrking fra psykisk helsearbeid til familieteam og foreldreveiledning.
- ☞ Andel barn i Gjesdal med barnevernstiltak ligger høyt som følge av satsing på hjelpetiltak som forebygger omsorgstiltak.
- ☞ Årsverkene har variert noe ved at det er redusert 1 årsverk i Miljøservice, 0,75 årsverk på helsestasjonen ved at asylmottaket ble lagt ned, 2,4 årsverk på Ålgård legesenter og 0.8 årsverk på fysioterapien som følge av privatisering. Ellers er der en økning i antall årsverk i Fotlandsveien og ved at kulturkontor og frivillighetssentralen ble inkludert i tjenesteområdet ressurscenter.
- ☞ Sykefraværet har vært høyt som følge av flere langtidssykemeldinger. Det jobber vi systematisk med og resultatene ser allerede ut til å bedre seg.

Økonomiske tiltak

Driftstiltak	2006	2007	2008	2009
Miljøservice	-400	-400	-400	-400
Tilskudd Jærmuseet	0	462	0	0
Tilskudd til livsopphold	500	500	500	500
Kultursatsing på Jæren, SPOR	70	70	70	0
Ungdomssatsing	250	250	250	250
Kjøp av institusjonsplass psykiatri	550	550	550	550
Styrking frivillighetssentral	70	140	140	140
Totalt	1.040	1.572	1.110	1.040

Kommentarer:

- ☞ Innsparing i samsvar med rådmannens forslag i egen sak om Miljøservice.
- ☞ Tilskudd til 3. byggetrinn på Jærmuseet i 2007 som følge av samarbeidsavtale mellom jærbkommunene og Jærmuseet.
- ☞ Tilskudd til livsopphold oppjusteres i samsvar med vedtatt økonomiplan til reelt nivå de siste årene.
- ☞ Det settes av midler til SPOR i samsvar med avtalen med de øvrige kommunene.
- ☞ Rådmannen ønsker å styrke satsingen på barn og unge i kommunen ved å sette av midler til tiltak for disse. Det blir satt i gang en prosess for utforming av tilbudet.
- ☞ Kjøp av institusjonsplass, se kommentarer under plan for psykisk helsearbeid.
- ☞ Det settes av midler til en styrking av frivillighetssentralen med 50% stilling.

Vedtatt budsjett 2005	27.255
Lønns-, pris- og pensjonsjusteringer	805
Interne omorganiseringer	5.752
Innarbeidede tiltak 2006	1.040
Budsjettramme 2006	34.852

Andre utviklingsaktiviteter

- ☞ Tilfredsstillende avlastningstilbud til funksjonshemmede barn og deres foreldre.
- ☞ Kortere ventetid for ergoterapitjenester
- ☞ Nødvendig bistand i bolig/hjemme til personer med alvorlig psykisk sykdom.
- ☞ Foreldreveiledning og tidlig hjelp til familier.
- ☞ Frisk i friluft – pådriver.
- ☞ Fokus på overvekt og aktivitet hos barn og unge.
- ☞ Bosette 15 nye flyktninger.
- ☞ Alle barn med barneverntiltak skal ha tiltaksplan.
- ☞ Planlegge NAV i Gjesdal – ny arbeids- og velferdsforvaltning ved sammenslåing av aetat, trygdekontor og sosialtjeneste.
- ☞ Stimulere til gode og allsidige kultur- og fritidstilbud.
- ☞ Sikre lekeplasser. Nye krav til sikkerhetskontroll på lekeplasser og utstyr på lekeplasser krever at kommunen går inn i et samarbeid med vellagene for å ivareta dette.
- ☞ Gi mulighet for mestring, vekst og utvikling gjennom deltakelse i arbeids- og sysselsettingstiltak.
- ☞ God kompetanse og kompetanseutvikling hos personalet.

Plan for psykisk helsearbeid 2003 – 2006

Planen skal revideres i 2006 og vil da bli gjeldende for perioden 2006 – 2010.

Målsetting

Gi rett hjelp til rett tid

I tråd med opptrappingsplanen for psykisk helsearbeid har Gjesdal kommune vedtatt å bruke statlige midler til følgende prioriterte oppgaver:

- ☞ Nødvendig praktisk bistand i bolig til personer med alvorlig psykisk lidelse.
- ☞ Tiltak for barn og unge med psykisk lidelse. Tjenestene ytes i form av foreldreveiledning, avlastningstilbud, spesielt tilrettelagte fritidstilbud og lignende.
- ☞ Tiltak rus og psykiatri, særlig med tanke på kompetanseheving
- ☞ Meningsfylte aktiviteter og sysselsetting.

Disponering av psykiatrimidler	Regnsk 2003	Regnsk 2004	Prog 2005	Bud 2006	Bud 2007	Bud 2008	Bud 2009
Psykiatristillinger	1100	1176	1150	1163	1163	1163	1163
Kontaktsenter	585	601	500	504	504	504	504
Miljøarbeidertjeneste		483	2346	2414	2414	2414	2414
Familieteam helsestasjonen	180	180	240	240	240	240	240
Kompetanseheving	81	101	90	90	90	90	90
Kultur og fritid	84	120	100			120	
Brukerorganisasjoner	50	47	50	50	50	50	50
Rus og psykiatri, sosialtjenesten	152	100	100				
Barn og unge, barnevernet	175	150	300	350	350	350	350
Barn og unge, Solås skole			169				
Barn og unge, avlastningsbolig barn			150				
Barn og unge						452	
Sysselsetting, frivillighetssentralen			66				
Sysselsetting, annet						453	
Annet						332	
Sum	2407	2958	5261	4811	4811	6168	4811
Statstilskudd	2616	3035	3807	4645	5482	6320	7157
Overskudd/underskudd før avsetning til/bruk av fond	209	77	-1454	-166	671	152	2346
Disponibelt/underskudd fond	721	798	-656	-822	-151	0	2346

Kommentarer:

- **Psykiatristillinger** – 4 ansatte i psykiatrisk tjeneste; leder/vernepleier, 2 psykiatriske sykepleiere og ½ stilling sykepleier med videreutdanning i familierapi.
- ☞ **Kontaktsenteret** – 1,5 ansatte miljøarbeidere
- ☞ **Miljøarbeidertjenester**, eller praktisk bistand i bolig for psykisk syke. Det er behov for 5, 82 årsverk for å sikre faglig forsvarlig drift. I forslaget til fordeling av opptrappingsmidler ligger det inne 4,86 årsverk. 2 på vakt dag og kveld, samt sovende nattevakt. Dette tar så stor del av midlene at andre tilbud må gå ut.
- ☞ Kommunen kjøper **institusjonsplass** i interkommunalt tilbud på Klokkargarden for person med alvorlig psykisk lidelse. Vi har ikke funnet midler til dette i opptrappingsmidlene for 2006 og det er derfor avsatt kommunale midler til formålet.
- ☞ **Familieteam** helsestasjonen – inkluderer 50 % helsesøster, 40 % familierapeut og 20 % barnevernkonsulent. Gir tidlig hjelp og foreldreveiledning til familier.

- ☞ **Kompetanseheving** – går til videreutdanning for 2 personer i familierapi, samt ulike kurs og opplæring for ansatte.
- ☞ **Kultur og fritid** – 15 % stilling på kultur, samt ulike kultur- og fritidstiltak tilrettelagt for psykisk syke personer må gå ut i 2006.
- ☞ **Brukerorganisasjoner** – innebærer støtte til ulike organisasjoner for brukere, samt kostnader med aktiv brukermedvirkning.
- ☞ **Rus og psykiatri** – har gått til å dekke inn deler av en stilling i sosialtjenesten for å styrke dette feltet. Går over til kommunale midler i 2006.
- ☞ **Barn og unge, barnevernet** har fått styrket bemanningen med 1 stilling over de siste åra. Vil kunne avgi personalressurser til familieteam.
- ☞ **Barn og unge, Solås skole** har fått tilført økonomiske midler for å kunne tilrettelegge for en elev med særskilte behov. Tiltaket har også vært delfinansiert av barnevernet. Vi har ikke funnet midler til dette tiltaket neste år.
- ☞ **Barn og unge, avlastningsboligen** har gitt et spesielt tilrettelagt tilbud om avlastning til et barn med alvorlig psykisk lidelse. Vi har ikke avsatt statlige midler til dette tiltaket i 2006 . Vil dekkes over kommunale midler.
- ☞ **Syssetting, frivillighetssentral** har tilrettelagt for arbeid med bistand og lønnstilskudd for en person i 50 % stilling. Dette har en heller ikke kunnet videreføre innefor opptrappingsmidlene i 2006, men er prioritert innenfor kommunale midler.
- ☞ **Syssetting.** I tråd med opptrappingsplanen har vi som mål å styrke arbeidet med syssetting og aktivisering for personer med alvorlig psykisk sykdom. Dette kan vi ikke prioritere før i 2008.
- ☞ **Underskudd 2005-2007:** Det legges opp til større bruk av midler til psykiatri enn det statlige overføringer gir rom for. Satsingen i årene 2005-2007 vil bli finansiert ved bruk av kommunale fondsmidler og tilbakeføres kommunens fond senere i planperioden.

Psykisk helsearbeid i Gjesdal kommune vil ha følgende satsingsområder i tiden framover:

- ☞ Brukermedvirkning og informasjon
- ☞ Integrering og inkludering
- ☞ Bolig med tilstrekkelig bistand
- ☞ Arbeid og syssetting
- ☞ Helse og sosiale tjenester
- ☞ Barn og unge

Tjenesteområde Teknisk drift og utbygging

Målsettinger

- ☞ Tilbyr kommunaltekniske tjenester av høy kvalitet tilpasset utviklingen i samfunnet.
- ☞ Utfører en optimal drift og vedlikehold av anlegg og bygninger til en lavest mulig kostnad.
- ☞ Forestår en helhetlig planlegging, økonomistyring og ledelse innen tjenesteområdet.

Status og mål

Område/indikator	Status	Mål i planperioden	
		2006	Innen 2009
Innbyggere og brukere	2004	2006	Innen 2009
Lengde kommunale veier og gater i km pr. 1000 innb.	8,8	8,8	8,8
Gang- og sykkelveier i km. som er et kommunalt ansvar, pr. 10.000 innb.	20	20	20
Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal vannforsyning (prosent)	87,6	88	90
Andel av befolkningen som har installert vannmåler (prosent)	36,5	37	40 (100)
Andel av befolkningen som tilknyttet kommunal avløpstjeneste (prosent)	88,9	89	90
Andel piper feiet	72,2	30	30
Økonomi			
Prioritering			
Bevilgning	25608	27305	
Netto driftsutgifter samferdsel pr. innbygger i % av referansegruppen	125 %	250 %	146 %
Produktivitet			
Årsgebyr vannforsyning i % av referansegruppen	140 % (2005)	130 %	130 %
Årsgebyr avløpstjenester i % av referansegruppen	87 % (2005)	80 %	75 %
Årsgebyr for avfallstjenester i % av referansegruppen	104 % (2005)	100 %	100 %
Netto driftsutgifter til beredskap mot brann i % av referansegruppen	139 %	140 %	140 %
Medarbeidere			
Årsverk	53	53,2	54
Sykefravær	10,4	8	6
Medarbeidertilfredshet	4,4	4,5	4,6

Kommentarer:

- ☞ Det forventes ikke noen endringer mht. veimengder pr. innbygger i årene fremover. I forhold til referansegruppen ligger vi knapt 10 % over disse i lengde.
- ☞ Andel av befolkningen tilknyttet vann og avløp vil stige mellom annet grunnet nye ledninger i Dirdal og til Gjesdal Næringspark.
- ☞ Andel som har vannmåler stiger jevnt hele tiden. Dersom gebyrordningen legges om, kan det være aktuelt å innføre vannmåler hos samtlige abonnenter.
- ☞ Andel piper feiet vil ventelig ligge på ca. 30 % pr. år utfra at piper skal feies hvert 4. år samt at noen har behov for hyppigere feiing.
- ☞ Bevilgning drift eks. VAR har økt de to siste årene grunnet økte driftskostnader bygg barnehager, omlegging av EI- avgiften og kompensasjon generell lønnsvekst. Det forventes videre økning av driftsbudsjettet utfra videre barnehageutbygging og økning av mengde veier, grøntområder og nytt sentrum.

- ☞ Netto driftsutgifter samferdsel pr. innbygger ligger høyere enn referansekommunene og vil ventelig øke i perioden. Årsaken til dette er at vi ligger høyere mht. antall km. veier pr. innbygger samt at vi har større kostnader til vintervedlikehold.. Videre reasfalterer vi i 2006 for 5 mill kr. På sikt vil dette føre til lavere kostnader for Gjesdal kommune enn om vi nå ikke retter opp dette etterslepet i asfaltering.
- ☞ Gebyrer VAR- sektoren vil muligens endres noe utfra at Gjesdal kommune har overdekning VA og underdekning R, mens det for referansegruppen er underdekning på VA.
- ☞ Kostnader brann vil ventelig ligge stabilt i perioden. Kommunen kjøper alle tjenestene og har en struktur med flere stasjoner som gir oss høyere kostnader enn andre.
- ☞ Antall årsverk vil stige marginalt. Økningen skyldes nye bygningsarealer og renhold (Kodlidalen barnehage) samt styrking av prosjektlederarbeidet ved avdelingen.
- ☞ Sykefraværet ligger høyt selv om det i 2005 har blitt redusert betydelig. Dette skyldes sterk fokus på saken samtidig som det er å anta at omleggingen i sykelønnsordningen har slått ut. Grunnen til det høye fraværet er bl.a. fysisk slitasje blant fagarbeidere og renholdere.
- ☞ Medarbeidertilfredsheten er høy ved tjenesteområdet. Ved å gripe fatt i noen områder som skårer lavest vil en ventelig kunne bedre medarbeidernes tilfredshet noe.

Utviklingsaktiviteter og økonomiske tiltak

Driftstiltak	2006	2007	2008	2009
Festeavgift/Legatgraver	-150	-150	-150	-150
Barnehage Kodlidalen	270	650	650	650
Reasfaltering veier (Rosy)	4.800	0	800	1.400
Reasfaltering veier finansing fra fond	-4.000			
Totalt	920	500	1.300	1.900

Kommentarer:

- ☞ **Gebyrer festeavgift/legatgraver.** Gebyrene stiger grunnet selvkostprinsippet på legatgraver samt at økning på festeavgifter er en tilpasning til nivået hos andre kommuner.
- ☞ **Reasfaltering veier (Rosy).** I henhold til tidligere vedtak i K- styret reasfalteres det for 5 mill kr. i 2006. Bevilgningen dekkes dels av økte årlige bevilgninger og dels av fondsmidler.
- ☞ Driftskonsekvenser bygging av ny barnehage er innarbeidet med andel for drift og vedlikehold.
- ☞ **Gebyrer VAR.** Det foreslås mindre endringer for gebyrene i 2006. Gebyrene endres med 3 % for vann grunnet at inntektene har vært lavere enn budsjettet, ingen endring når det gjelder avløp og feiing, 2 % økning for renovasjon utfra en økning i de totale deponikostnadene. Tømming slam økes med 8 % utfra selvkostprinsippet. I dag har tjenesten vært underfinansiert.

Vedtatt budsjett 2005	26.671
Lønns-, pris- og pensjonsjusteringer	519
Helårsvirkning av vedtatte tiltak 2005	333
Interne omorganiseringer	-180
Innarbeidede tiltak 2006	920
Budsjettramme 2006	28.263

Andre utviklingsaktiviteter

- ☞ Avklare fremtidig organisering av VAR- sektoren (ROVAR)
- ☞ Slutføre forhandlinger om utbyggingsavtaler Ålgård Sentrum
- ☞ Avklare fremtidig løsning for kommunale boligtomter på Ålgård
- ☞ Administrere og gjennomføre flere tunge bygge- og anleggsprosjekter som Gjesdal Næringspark, G/S- veg langs E 39, rundkjøring og undergang E 39 inklusive adkomstvei Ålgård Nord, FV 290 Skokk Bru Ålgård Sentrum Nord, G/S- veg langs Sandvikveien samt bygging av ny barnehage i Kodlidalen.
- ☞ Bistå ved omlegging av Miljøservice ved at de faglig legges under gartneravdelingen
- ☞ Gjennomføre grunnerverv i Ålgård Sentrum Nord

Tjenesteområde Omsorg

- ☞ Tjenesteområdet gir individuelt tilrettelagt tilbud til sine brukere innenfor gjeldende lover, forskrifter og økonomiske rammer
- ☞ Utvikler og ivaretar personalet i forhold til HMS, gir nødvendig opplæring, og samarbeider med tillitsvalgte og verneombud.
- ☞ Oppretter og utvikler nye tjenestetilbud for nye brukere som ikke kan innlemmes i det eksisterende tjenestetilbudet.

Status og mål

Område/indikator	Status	Mål i planperioden	
	2004	2006	Innen 2009
Innbyggere og brukere			
Andel beboere over 80 år i institusjon, i % av ref.gr.	102%	100%	100%
Mottakere av hjemmetjenester over 80 år i % av ref.gr.	88%	90%	90%
Utnyttelse av sykehjemssenger	95%	98%	98%
Brukertilfredshet, samlet for tjenesteområdet	4,6	4,8	5,0
Økonomi			
Prioritering			
Netto driftsutgifter institusjon pr. innbygger over 80 år i % av ref.gr	77%	75%	75%
Andel mottakere av hjemmetjenester over 80 i % av ref. gr.	104%	105%	105%
Produktivitet			
Driftsutgifter pr. bruker i hjemmetjenesten i % av ref.gr.	107%	110%	110%
Driftsutgifter pr. institusjonsplass i % av ref.gr.	107%	107%	100%
Medarbeidere			
Årsverk	96,18	99	100
Sykefravær	8,92	7,5	6,0
Medarbeidertilfredshet	4,2	4,5	5,0

Kommentarer:

- ☞ Iflg befolkningsframskriving går antall personer over 80 år noe ned mot slutten av planperioden.
- ☞ Vi ønsker å gi en større andel eldre hjemmetjenester for å forebygge permanent flytting til institusjon. Fleksibel bruk av sykehjemsplasser (vekselopphold) er også et virkemiddel.
- ☞ Utnyttelse av sykehjemssenger: På grunn av utskifting av beboere er 98% optimal utnyttelse uten overbelegg. Det tyder på at vi når denne utnyttelsesgraden alt i 2005.
- ☞ Vi vil gjennomføre ny brukerundersøkelse høsten 2006.
- ☞ Driftsutgiftene i institusjon er relativt høye og vi vet for lite om årsakene. En analyse gjennomføres i 2006, og tiltak iverksettes med effekt fra 2007.
- ☞ Årsverk: Økningen basert på virkningen av tiltaksnotatet. Endringen fra 2006 til 2009 innebærer en omstrukturering av vaskeri og kjøkkendrift, samt en styrking av miljøtjenesten, jmf kommentar vedrørende utviklingsaktiviteter og økonomiske tiltak.
- ☞ Sykefraværet må aksepteres noe høyere i tjenesteområdet omsorg enn generelt for kommunen grunnet arbeidets karakter. Holder fokus på tiltak for å redusere langtidsfravær.
- ☞ Medarbeidertilfredshet- undersøkelse kommer først vinteren 2007.

Utviklingsaktiviteter og økonomiske tiltak

Driftstiltak	2006	2007	2008	2009
Økt ramme omsorg	1.100	800	800	800
Tap tilskudd ressurskrevende brukere	495	495	495	495
Gjennomgang drift omsorg	200	0	0	0
Ressurskrevende bruker 2	1.500	1.500	1.500	1.500
Totalt	3.295	2.795	2.795	2.795

Kommentarer:

- ☞ Økt ramme omsorg: Noe økning i fast lønn innenfor rammen av godkjente stillinger, mindre tilskudd til brukerstyrt personlig assistent (BPA), økt budsjettet for vikar for å sikre ferieavviklingen, effekt av endret flyttevedtak, økte medisinkostnader ved sykehjemmet, innkjøp i henhold til HMS plan.
- ☞ Regjeringen har foreslått endring av tilskuddet til ressurskrevende brukere ved at kommunenes egendeler økes. Medfører inntektstap på 495.000,-.
- ☞ Gjennomgang drift omsorg: Det settes av kr 200.000 til kjøp av tjenester for en grundig gjennomgang av tjenesteområdets ressursbruk, prioriteringer, effektivitet og organisering.
- ☞ Ressurskrevende bruker: Ekstrabevilling på kr 2.000.000 i 2005 videreføres justert ned til kr 1.500.000 grunnet vellykkede tiltak som reduserer behovet for bemanning.

Vedtatt budsjett 2005	47.011
Lønns-, pris- og pensjonsjusteringer	1.804
Interne omorganiseringer	291
Tilskudd ressurskrevende brukere overført til omsorg	-2.725
Innarbeidede tiltak 2006	3.295
Budsjettramme 2006	49.676

Andre utviklingsaktiviteter

- ☞ Nye utfordringer knyttet til enkeltbrukere i miljøtjenesten og omsorgsboligene med beregnet årseffekt i 2006 til kr 552.000 må dekkes innen rammene.
- ☞ Fortsette arbeidet med å etablere et dagsentertilbud for hjemmeboende personer med aldersdemens, foreløpig beregnet til ca kr 760.000 pr år.
- ☞ Tilrettelegging for bruk av Web basert læring for alle medarbeidere med ett dagsverk pr år, beregnet til kr 302.000.
- ☞ Vi må utvide og videreutvikle dagsenteret for personer med psykisk utviklingshemming. Det blir flere brukere i løpet av 2006. Dette krever mer plass og større spekter i aktivitetene.
- ☞ Innføre permanente arbeidsmiljøtiltak i omsorgsboligene i Fiskebekk etter evaluering.
- ☞ Kompetanseheving: Målsettingen er 1% av budsjettet, dvs ca kr 500.000. Kr 400.000 er beregnet brukt til obligatorisk opplæring, dvs kurs for nytilsatte, brannopplæring, forflytning, TMA m.v. Det er derfor minimalt til bruk for annen faglig kompetanseheving. Beløpet/andelen må økes. På sikt må målet være at det settes av 1% til tiltak utover de obligatoriske, blant annet ved å tilrettelegge for bruk av Web-basert læring.
- ☞ Årlig innvilging av en videreutdanning for høgscoleutdannet personell. Beregnet til kr 45.000 må prioriteres for å holde tritt med kompetansekravet i forhold til miljøterapi, smertelindring, hjerte og lungelidelser, terminalpleie m.v.
- ☞ Opprettholde garantien til befolkningen om 24 timer frist til å etablere et relevant helsetilbud ved krise, først og fremst sykehjemsplass eller hjemmesykepleie.
- ☞ Informasjonen til befolkningen generelt, og til brukere og deres pårørende, vil bli forbedret. Tiltaket iverksettes etter tilbakemelding fra brukerundersøkelsen.
- ☞ Tjenesteområdet deltar i felles utredning av "Boligsosial plan" for å kartlegge behovene for boliger i kommunen i årene som kommer.

Tjenesteområde Barnehager

Målsettinger

- ☞ Det er framskaffet nok barnehageplasser i tråd med definert behov i kommunen
- ☞ Det tilbys varierte og brukertilpassede tilbud utfra barn og foreldres behov
- ☞ Hver barnehage er en lærende organisasjon

Status og mål

Område/indikator	Status		
	2004	2006	Mål i planperioden Innen 2009
Innbyggere og brukere			
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	57.8 %	85 %	85 %
Antall barn med barnehageplass	433	613	
Brukertilfredshet	5.0	5.2	5.2
▪ Fysisk miljø	4.4	5.0	5.0
▪ Informasjon	4.7	5.0	5.0
Økonomi			
Prioritering			
Netto driftsutgifter pr. innbygger 1-5 år i % av ref.gr.	109%	105%	105%
Produktivitet			
Brutto driftsutgift pr bruker i % av ref.gr. KOSTRA	97,5%	97,5%	97,5%
Medarbeidere			
Årsverk kommunale barnehager	67.79	103.29	103.29
Årsverk private barnehager	19.93	21.35	21.35
Sykefravær	8.92 %	6.0 %	5.0 %
Medarbeidertilfredshet:	4.6	5.0	5.0

Kommentarer:

- ☞ **Barnehagedekning:** Vi har definert behovet for full barnehagedekning i Gjesdal kommune som 85 %. Vi regner med at vi med planlagt utbygging vil nå dette målet innen 2006. Vi er klar over at det følger med mange usikkerhetsmomenter ved vurdering av behov. Vi vet bl.a ikke hvilken betydning nedsatt foreldrebetaling vil ha for søknadsmassen. Når det gjelder dekningsgrad på lengre sikt, regner vi med at vi skal opprettholde denne. Barnehagetomter er lagt inn i reguleringsplaner tilknyttet nye byggefelt.
- ☞ **Brutto driftsutgift pr. bruker:** Tallene viser at vi nå driver billig i forhold til de kommunene vi sammenligner oss med. Dette skyldes bl.a. at vi har slått sammen små enheter til større enheter. I tillegg har vi redusert bemanningen til et minimum i forhold til det lovverket tillater. Driftsbudsjettene er også redusert til et minimum. På sikt ønsker vi at antall førskolelærere på hver avdeling kan økes og at den totale rammen kan utvides.
- ☞ **Årsverk:** Økning i antall årsverk skyldes bygging av Nesjane, ny barnehage i Kodlidalen og ny avdeling i Oltedal.
- ☞ **Sykefravær / medarbeidertilfredshet:** Til tross for høy score i stolthet over egen arbeidsplass (5.1) og helhetsvurdering – trivsel (5.0) er sykefraværet svært høyt. Dette skyldes flere langtidssykemeldinger, belastningslidelser og forholdsvis stort fravær på grunn av influensa og lignende. Det er i flere barnehager satt i gang tiltak (bl.a. energitrim) for å forebygge god helse og redusere sykefraværet. Vi ser tydelige resultater allerede i inneværende år.

Økonomiske tiltak

Driftstiltak	2006	2007	2008	2009
Statlig finansiering ped.konsulent barnehage	-200	-200	-200	-200
<i>Merinntekt endring av betalingsordning</i>	<i>-200</i>	<i>-200</i>	<i>-200</i>	<i>-200</i>
Barnehage Kodlidalen	-830	-1.990	-1.990	-1.990
Økning ressurs til spes.ped. barnehage	0	0	0	0
Totalt	-1.230	-2.390	-2.390	-2.390

Kommentar:

- ☞ Skjønnsmidlene dekker økning i driftsutgifter knyttet til gjennomføring av barnehagereformen. Som følge av dette er ped.konsulent lagt opp til å bli finansiert av disse. Det legges tilsvarende opp til en økning av spes.ped ressurser i barnehagen finansiert av disse midlene.
- ☞ Endringen i betalingsordningen vedtatt i fra 2005 har medført en ytterligere økning fra 2006. Når det gjelder satsene fra 2006 vil en komme tilbake til disse når den nye regjeringen har lagt frem sitt forslag.
- ☞ Det bygges ut ny barnehage i Kodlidalen i samsvar med vedtak. Tilskudd og foreldrebetaling dekker økte drifts- og kapitalutgifter.

Vedtatt budsjett 2005	3.626
Lønns-, pris- og pensjonsjusteringer	221
Helårsvirkning av vedtatte tiltak 2005	-1.700
Interne omorganiseringer	883
Innarbeidede tiltak 2006	-1.230
Budsjettramme 2006	1.800

Andre utviklingsaktiviteter

- ☞ Videreutvikle tilbud til **barn med minoritetsspråklig** bakgrunn i samarbeid med ressursenteret
- ☞ **Felles brukerundersøkelse** for alle barnehagene gjennomføres
- ☞ **Ny rammeplan** trår i kraft 01.01.06. Den vil stille nye krav til barnehagene bl.a. om at læringsprosesser dokumenteres. Barn blir viktige bidragsytere i forhold til å utvikle barnehagens innhold, og refleksjon skal være en viktig arbeidsmetode. Den vil også stille andre krav til den voksne enn det som gjøres i dag. Konkret vil dette bety:
 - ☞ Barnesamtaler innføres i hver barnehage
 - ☞ Refleksjon som arbeidsmetode utvikles i hver barnehage
 - ☞ System for oppfølging og dokumentasjon av det enkelte barn videreutvikles
 - ☞ Kompetanseheving i forhold voksenrollen prioriteres
- ☞ **Handlingsplan for likestilling i barnehagene** skal gjennomføres innen 2007. Dette vil bl.a. bety: ”Personalet i barnehagene må tenke og se egen praksis relatert til likestilling, slik at en sikrer at jenter og gutter blir reelt likestilt og sosialisert til et likestilt voksenliv”.

Tjenesteområde Areal-, naturressurs- og miljøforvaltning

Målsetting

- ☞ Vi behandler alle saker etter overordnede mål, gjeldende lover og forskrifter og så langt som mulig den enkeltes ønsker og behov.
- ☞ Vi fatter avgjørelser med nøktern bruk av ressurser, kort saksbehandlingstid og stor rettssikkerhet for den enkelte.

Status og mål

Område/indikator	Status	Mål i planperioden	
	2004	2006	Innen 2009
Innbyggere og brukere			
Brukertilfredshet i % ref.gr.	106%		106%
Brukertilfredshet Oppmåling	5,0		5,0
Økonomi			
Produktivitet			
Saksbehandlingstid byggesaker	154 %		100%
Saksbehandlingstid reguleringsplaner	94%		94%
Medarbeidere			
Årsverk	11,9	11,9	11,9
Sykefravær	3,5%	3,5%	3,5%
Medarbeidertilfredshet	4,4	4,6	4,6

Kommentarer:

- ☞ Flere aktivitetsindikatorer i Kostra er upålitelige fordi avviket mellom våre tall og referansegruppa sine er store. Disse er derfor ikke brukt i tabellen.

Økonomiske tiltak

Driftstiltak	2006	2007	2008	2009
Økte gebyrer plansaker	-50	-50	-50	-50
Landbruksvikar økt betaling	-100	-100	-100	-100
Kommuneplan	50	50	50	50
Avvikle skogreisning	0	0	0	0
Totalt	-100	-100	-100	-100

Kommentarer

- ☞ Det legges frem egen sak om justering av plan- og byggesaksgebyrene.
- ☞ Økt betaling for landbruksvikar følges opp i samsvar med kommunestyrets vedtak i forrige økonomiplanbehandling.
- ☞ Ut fra erfaringer settes det av økte midler til dekning av trykking og konsulentarbeid til kommuneplanarbeidet.
- ☞ Tilskudd til skogreisning/skogkultur dekkes nå gjennom SMIL-midler fra Fylkesmannen, Landbruksavdelingen. Ordningen har ikke vært benyttet siden 2002.

Vedtatt budsjett 2005	3.587
Lønns-, pris- og pensjonsjusteringer	147
Innarbeidede tiltak 2006	-100
Budsjettramme 2006	3.634

Andre utviklingsaktiviteter

- ☞ Tjenesteområdet vil dra stor nytte av det nye saksbehandlingssystemet som vi forventer blir anskaffet i 2007.
- ☞ Starte utarbeidelse av kartbase for turveier. Kartet legges ut på Internett.
- ☞ Nytt temakart med markslag blir utarbeidet og vedlikeholdt for hele kommunen.
- ☞ Tjenesteområdet har svært stramme økonomiske rammer. Vi har ikke rom for å iverksette nye aktiviteter i 2006 utover det som allerede er igangsatt.

Foto: Eugen Hammer, Gjesdalbuen

Bevilgningskjema drift

Budsjettforskriftens skjema 1A og 1B.

Budsjettskjema 1A	R 2004	B 2005	B 2006	B 2007	B 2008	B 2009
Skatteinntekter	-152.293	-161.000	-158.500	-167.000	-169.100	-171.400
Eiendomsskatt	-4.232	-5.100	-8.200	-8.200	-8.200	-8.200
Rammetilskudd	-64.680	-57.270	-78.500	-70.500	-69.000	-67.700
Ressurskrevende brukere	-1.730	-1.700				
Momskompensasjon investeringer	-5.234	-4.700	-13.190	-4.968	-4.440	-2.380
Momskomp avregning 2004		-1.000				
Momskomp gammel ordning		-4.175				
Rentekompensasjon	-4.541	-5.700	-5.250	-5.250	-5.250	-5.250
Konsesjonskraft	-3.027	-2.240	-2.750	-2.750	-2.750	-2.750
Sum frie disponible inntekter	-235.737	-242.885	-266.390	-258.668	-258.740	-257.680
Utbytte Lyse	-1.586	-1.000	-1.600	-1.600	-1.600	-1.600
Renteinntekter	-2.855	-2.400	-2.810	-2.925	-3.243	-2.893
Renteutgifter	10.581	12.568	11.750	12.584	12.751	12.690
Renter VAR-sektor	-1.843	-2.690	-2.361	-2.642	-2.659	-2.798
Avdragsutgifter	10.784	11.268	12.250	13.095	13.707	14.006
Avskrivninger VAR-sektor	-3.200	-3.558	-3.900	-4.195	-4.207	-4.306
Netto finansområdet	11.881	14.188	13.329	14.317	14.749	15.099
Avsatt disposisjonsfond	97					
Avsatt bundne fond	505					
Overført kapitalregnskap	1.450	1.412	13.190	4.968	4.440	2.380
Bruk av tidligere regns.m. mindreforbruk	-376	-1.000				
Netto avsetninger	1.676	412	13.190	4.968	4.440	2.380
Til fordeling fellesområder	-222.180	-228.285	-239.871	-239.383	-239.551	-240.201
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	220.628	228.285	239.871	239.383	239.551	240.201
Mer/mindreforbruk	-1.552	0	0	0	0	0

Budsjettskjema 1B	R 2004	B 2005	B 2006	B 2007	B 2008	B 2009
Fellesutgifter til fordeling:						
Lønnsreserve	90	3.828	6.000	6.000	6.000	6.000
Flykningetilskudd	-5.903	-4.480	-6.109	-3.881	-2.693	-1.625
Flykninger inkl. fondsavsetning/bruk	4.987	4.480	6.109	3.881	2.693	1.625
Premieavvik	827	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250
Til fordeling tjenestoområdene:						
Internt servicesenter	15.680	16.236	16.275	16.525	16.275	16.585
Kontrollutvalg			650	650	650	650
Opplæring	83.140	85.201	93.495	93.775	93.775	93.775
Ressurssenter barn, unge, voksne	27.156	27.255	34.852	35.384	34.922	34.922
Teknisk drift og utbygging	25.779	26.671	28.263	27.843	28.643	29.243
Kultur	9.641	9.339	0	0	0	0
Omsorg	47.046	47.011	49.676	49.376	49.376	49.376
Barnehage	4.889	3.626	1.800	640	640	640
Areal, naturressurs- og miljøforvaltning	3.585	3.587	3.635	3.615	3.635	3.635
Kirkelig fellesråd	3.540	3.611	3.400	3.750	3.810	3.550
Tilskudd lån Gjesdallhallen	171	670	575	575	575	575
Sum bevilgningsområder	220.628	228.285	239.871	239.383	239.551	240.201

Endringsforslag

Investeringsprogram

Budsjettforskriftens skjema 2B. Bevilgningsvedtakene er knyttet til denne

Investeringsprosjekt (Skjema 2B)	Hittil bevilget	Hittil brukt	Disp. 31/08-05	2006	2007	2008	2009
<i>IKT utstyr</i>	<i>Årlig bevilgning</i>			300	300	300	300
<i>Nytt sak/arkiv system</i>					1.100		
<i>Avlastningsbolig</i>	1500	482	1018			2500	
<i>Bærland skole ventilasjon og brannvarsling</i>	650	677	-27	1.500			
<i>Oltedal skole div utbedr iflg pålegg</i>				100	4.900		
<i>Dirdal skole, ventilasjon, SFO, kjøkken, gymsal</i>					50	400	
<i>Ålgård skole, skolekjøkken</i>					150		
<i>Solås skole, prosjektering</i>							500
<i>Gjesdal ungdomsskole</i>	75556	73218	2338	650			
<i>TS-plan</i>	<i>Årlig bevilgning</i>			250	250	250	250
<i>Gjesdal næringspark</i>	10720	4006	6714	43.750	750	750	750
<i>Sentrumspan</i>	3800	1595	2205	8.000	3.000	5.000	5.000
<i>Personalbase Fiskebekk</i>	1050	117	933	650			
<i>Adgangskontroll, sikring av bygg</i>	100	124	-24		180		
<i>Nordåsveien</i>						900	
<i>Bærland skole uteområde</i>	1200	1326	-126				3.100
<i>Gjesdal Idrettspark</i>	6100	442	5658	1.500	6.500		
<i>Rettedalen 1, rehabilitering bygg og vent.</i>							1.000
<i>Rettedalen 11, helsestasjon/lege</i>						6.000	
<i>Rettedalen 11-7, parkering asfaltering</i>					400		
<i>Brannalarm Rettedalen 7 og 11</i>					340		
<i>Gravplass Gjesdal</i>				200		5000	
<i>Barnehage Kodlidalen</i>				21.200			
<i>Bærland skole/grendahus - aula</i>						3.000	
<i>Dirdal barnehage, sikring uteområde</i>				150			
<i>Trafikksikring kryss Storhuset/gangbru Kadlaneset</i>				200			2.000
<i>Gang og sykkelsti Vaula bru -Strømsbrua</i>				2.500	2.500		
<i>Oppgradering Edlandshagen/Perlå</i>				1.000			
<i>Opparbeidelse tomtefelt Kodlidalen</i>	400	0	400		5.000		
<i>Tverrforbindelse Skytterveien - Flådåveien</i>				100		1.000	
<i>Opprustning Baldersgate</i>						500	
<i>Strøpparat</i>					300		
<i>Oppmålingsbil</i>					200		
Sum eks. VAR				82.050	25.920	25.600	12.900

Skråstilt skrift er tiltak videreført fra gjeldende økonomiplan.

Normal skrift er nye tiltak.

Der hvor skriften er skråstilt og tallene normale, er det et videreført tiltak med justerte tall.

Investeringsprogram gebyrfinansierte tjenester innen vann, avløp og renovasjon (VAR)

Investeringer VAR (Skjema 2B)	Hittil bevilget	Hittil brukt	Disp. 31/8	2006	2007	2008	2009
Sanering Solkjenfeltet	1500	1326	174	1.300	1.600		
Pumpestasjon Bærlandsveien				1.000			
Ringledning Oltedal, Nedre Ustigbakken						500	
Ringledning Gjesdal Spinneri, Oltedal				200			
Utskiifting AC ledning Rv 45 Oltedal				500			
Ombygging bil vannverk					175		
Sanering vannledning Solåsveien							1.300
Sanering avløpsledning Solåsveien							1.300
Vann og avløpsledning Vaula bru-Strømsbru				5.000	5.000		
Vannledning Ånundskaret							1.350
Utskiifting renovasjonsbil					1.300		
Totalt VAR				8.000	8.075	500	3.950
Totalt investeringer				90.050	33.995	26.100	16.850

Finansiering av investeringsprogrammet

Budsjettskjema 2A	Regnskap 2004	Budsjett 2005	Budsjett 2006	Budsjett 2007	Budsjett 2008	Budsjett 2009
Investeringer i anleggsmidler (Sum skjema 2B)	39.240	38.160	90.050	33.995	26.100	16.850
Utlån og forskutteringer	1.660	2.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Avdrag på lån	3.205		1.700	5.950	5.950	6.950
Herav avdrag Husbankmidler/formidlingslån			1.700	1.700	1.700	1.700
Herav nedbetaling salg Gjesdal Næringspark				4.250	4.250	4.250
Herav avdrag midlertidig finansiering Sentrumspl.						1.000
Avsetninger	46.193	3.445	2.933	4.433	933	933
Årets finansieringsbehov	90.299	43.605	98.683	48.378	36.983	28.733
Finansiert slik:						
Bruk av lånemidler	-1.327	-35.177	-76.860	-28.177	-24.910	-13.720
Herav lån Skurve industriområde			-37.750			
Herav lån barnehage Kodlidalen			-17.360			
Herav Husbanklån/formidlingslån		-4.000	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000
Herav lån andre investeringer			-17.750	-24.177	-20.910	-9.720
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-12.737		-2.000	-12.600	-5.000	-5.000
Herav tomtosalg Gjesdal næringspark				-5.000	-5.000	-5.000
Herav tomtosalg boligområder			-2.000	-7.500		
Tilskudd til investeringer						
Mottatte avdrag på lån og refusjoner	-7.500	-1.683	-6.633	-2.633	-2.633	-7.633
Herav fra Lyse Energi AS			-933	-933	-933	-933
Herav fra utlån			-1.700	-1.700	-1.700	-1.700
Husbankmidler/formidlingslån						
Herav fylkesmidler til Sentrumsplanen			-4.000			-5.000
Andre inntekter	-762					
Sum ekstern finansiering	-22.325	-36.860	-85.493	-43.410	-32.543	-26.353
Overført fra driftsbudsjettet	-1.777	-2.800	-13.190	-4.968	-4.440	-2.380
Bruk av avsetninger	-69.641	-3.945				
Sum finansiering	-93.743	-43.605	-98.683	-48.378	-36.983	-28.733
Udekket (-)/udisponert	3.445	0	0	0	0	0

Kommentarer til foreslått investeringsprogram

IKT

Investeringsnivået til IKT videreføres på samme nivå som tidligere.

Nytt sak arkiv

Det legges opp til å bytte sak-arkivsystem i forbindelse med ny kommunestyreperiode fra 2007.

Avlastningsbolig

Bevilgningen til avlastningsbolig videreføres som i forrige planperiode.

Bærland skole ventilasjon og brannvarsling

Brannvarsling og ventilasjon er ferdigstilt med en "forskuttering" på kr 650000,- i 2005 som må tas inn i budsjettet for 2006. Resterende midler skal brukes til utbedring av SFO, oppussing/akustikk/støvbinding "skrått" rom ved personalrommet, innrede lagerrom i 2. etg til møterom samt bygging av nytt lager for vaktmester.

Oltedal skole div. utbedringer etter pålegg

Pålegg fra kommunelegen medfører oppgradering av tekniske anlegg med hensyn til luftmengder og temperatur innen 31.12.07. Solskjerming av sørvendte fasader. Tiltak for å redusere varmeoverskudd fra svømmehallen, noe som i dag skaper problemer i etasjen over. Utbedring av automatikk til ventilasjonsanleggene og svømmehall. Utbedring av skader på fasade og tak.

Dirdal skole, ventilasjon og oppgradering skolekjøkken/SFO

Skolekjøkken og SFO har ingen eller dårlig ventilasjon. Det bør derfor monteres ventilasjonsanlegg og samtidig skifte av gulvbelegg og mindre bygningsmessige arbeider.

Ålgård skole, ny kjøkkeninnredning skolekjøkken

Eksisterende innredning i skolekjøkkenet er gammelt, slitt og i dårlig forfatning.

Solås skole, prosjektering

Tiltaket er utsatt i tid grunnet elevtallsutviklingen. Det er imidlertid usikkerhet knyttet til saken utfra mulig større endring av bomønster på Ålgård ved at det er planlagt igangsatt mange nye leilighetsprosjekter i sentrum. Dette kan medføre at en del eksisterende eneboliger skifter eier med det som følge at en får en større økning av barn i skolepliktig alder i nedslagsfeltet til m.a. Solås skole enn det dagens alderssammensetning skulle tilsi.

Gjesdal ungdomsskole

Ferdigstilling av gjenstående arbeider ved GUS (trinn 4) og omkringliggende offentlige arealer, som parkeringsplass, utvidelse sykkelparkering (80 stk), ballbinge, skaterampe, sandvolleyball, beplantning, belysning, turstier, og steinmur mot Solåsveien. Endelig omfang og prioriteringer skjer innenfor bevilgning og restmidler i prosjektet.

TS-plan

Kommunal egenandel for vedtatte tiltak etter trafikksikkerhetsplanen.

Gjesdal Næringspark

Opparbeidelse av næringsarealene i henhold til egen kommunestyresak. Kostnadene er økt med ca. 4 mill kr. utfra endringer i valg av brannvannsdekning for feltet. Kostnadene er nå tillagt mva. Salg av arealer er beregnet til kr. 5 mill hvert år i planperioden, fra 2007. Prosjektet finansieres med avdragsfritt lån og rentene legges til prosjektet. Det foreslås at prosjektet finansieres på nytt og at restbevilgninger frem til 2005 trekkes inn.

Sentrumsplan

Kommunale midler for delfinansiering av Ålgård Sentrum Nord. Midlene knyttes opp til kommunale forpliktelser i hht. rekkefølgebestemmelsene i reguleringsplanen.

Personalbase Fiskebakkveien 12

Videreføring av 1.05 mill fra 2005. Etter avhold anbudskonkurranse er det behov for en økning på 650 000,- for å kunne gjennomføre prosjektet.

Adgangskontroll, sikring av bygg

Flere av skolebyggene er blitt utsatt for gjentatte innbrudd og hærværk. Da egenandel for skader på bygning er 50.000,- blir de fleste skader i dag belastet et allerede stramt vedlikeholdsbudsjett. Videoovervåking og adgangskontrollsystem vil fungere preventivt og kan brukes som bevismateriell.

Nordåsveien

Omlegging av vei gjennom tun og utbedring av veistrekninger med svake grøftekanter.

Bærland skole uteområde

Omlegging Barliveien, opparbeidelse av parkeringsplasser, uteområde med lekeapparater/skatebordbane, sykkelparkering samt drenering og opprusting fotballbane.

Gjesdal idrettspark

Kunstgressbanen i Gjesdal idrettspark ferdigstilles og sluttfinansieres i 2006. Egen sak fremmes våren 2006 om ytterligere tiltak og prioriteringer i idrettsparken, som parkeringsanlegg, driftsbygg/redskapsrom, turveier, friidrettsanlegg/løpebane, grusbane, tennisbane og gressbane.

Rettedalen 1, rehabilitering bygg og tekniske anlegg

Bygget har nå fungert i 20 år og trenger innvendig oppgradering. Ventilasjonsanlegget gir for lav luftutskifting og det er om sommeren til tider alt for høy temperatur.

Rettedalen 7 og 11

Det er behov for oppgradering av ventilasjonsanleggene i begge byggene. Rettedalen 11 trenger også en bygningsmessig rehabilitering. Det er foreslått en total gjennomgang av begge byggene mht. lokalisering av legekontor, helsestasjon, PP- tjeneste og andre kontorer. Det fremmes en egen sak om dette i løpet av 2006.

Parkering mellom Rettedalen 7 og 11

Parkeringsforholdene mellom Rettedalen 7 og 11 er dårlige. Parkeringsplassene må endres noe slik at området blir bedre utnyttet og slik at skolebarna får en tryggere vei fra bussholdeplass til skolegård. Barna går i dag mellom/bak biler som er parkert eller rygger ved Rettedalen 11.

Brannalarm Rettedalen 7 og 11

Bygget har ikke tilfredsstillende brannalarmanlegg. Brannsjefen anbefaler på det sterkeste at det installeres et adresserbart brannalarmanlegg tilkoblet brannvesenet.

Gravplass Gjesdal

Planlegging, grunninnløsning og opparbeidelse av en utvidelse av kirkegården på Gjesdal.

Barnehage Kodlidalen

Ny 5 avdelings barnehage i Kodlidalen. Årlige driftsutgifter og kapitalkostnader dekkes av statstilskudd og foreldrebetaling.

Bærland skole/ Grendahus, aula

Det er behov for en aula på Bærland skole. I dag har en ikke mulighet for fellessamling med mindre en er ute eller benytter gymnastikksalen. Dette er lite hensiktsmessig og væravhengig. Det vil bli presentert en sak i løpet av 2006 hvor løsning og endelige kostnader fremkommer.

Dirdal barnehage, sikring uteområde

Sikring mot RV 45 gjennom utbedring av gardrail, oppsetting av støyskjerm samt inngjerding mot elv / bekk.

RV 506. Sikrere kryssing samt bru Bedehuset – Kadlaneset

”Eldre garde” samt Rotary på Ålgård har i flere år sikret en trygg kryssing av veien ved Storahuset, men har nå sagt opp sin avtale med kommunen. Det er derfor behov for sikring av denne fotgjengerovergangen, eks.vis med lysregulering som strakstiltak. I tillegg foreslås det å bygge bro over utløpet av Edlandsvannet.

G/S- veg Vaula bru – Straumsbrua

Over traseen for VA- og gass- ledninger bygges G/S- veg på strekningen.

Oppgradering Edlandshagen / Perlå

I forbindelse med Ålgård Vannfestival og vanlig bruk av plassen har det vist seg ønskelig å oppgradere Perlå, mellom annet med nytt bryggeanlegg og toalettanlegg.

Tomtefelt Varalia / Fiskebekkdalen

Opparbeidelse og salg av kommunale tomter i Varalia / Fiskebekk. Beløpet skal dekke innløsning av råmark og overordna infrastruktur.

Tverrforbindelse Skytterveien – Flådaveien

Teknisk planlegging samt opparbeidelse av den regulerte, offentlige veien.

Opprustning av Baldersgate

Nedbrytingen av asfalten er kommet for langt, gaten er kjørt ned og må bygges opp på ny.

Strøpparat

Utskifting av eldre nedbrutt aggregat på Ålgård, for vintervedlikehold.

Oppmålingsbil

Dagens oppmålingsbil er gammel og bør skiftes i 2007.

VAR tiltak**Sanering vann Solkjen**

Videreføring av pågående sanering av asbestvannledningen på Solkjen.

Sanering av avløpsledningene på Solkjen

Videreføring av saneringen av fellesledningen på Solkjen til separat avløpsnett.

Pumpestasjon Bærlandsveien

Ny pumpestasjon med pumping direkte på forsyningsnettet og mot Bærlandsbassenget. Eksisterende pumpeledning skal forsyne øvre del av Solkjen etter ombygging.

Ringledning Nedre Utstigbakken

Bygge ringledning og dermed oppnå toveis forsyning for området ved Svanedal, inkl. trykkreduksjonsventil.

Ringledning Gjestal Spinneri

Midler til bygging av ringledning som sikrer toveis vanntilførsel på Grøde, samarbeid med Statens vegvesen. Prosjektet er vedtatt og utføres i 2005.

AC ledning Rv 45 Oltedal

Midler til nødvendig utskifting av asbestledning langs Rv 45, samarbeid med Statens vegvesen. Prosjektet er vedtatt og utføres i 2005.

Tilpasning bil vannverk / avløpsverk

Ombygging av mindre renovasjonsbil til ny bil for vannverket og avløpsverk. Andel kostnader. Restverdi inntektsføres under renovasjon.

Sanering av vannledning. Solåsveien

Utskifting av asbestvannledningen i Solåsveien.

Sanering av avløpsledningen i Solåsveien

Oppgradering av avløpsnettet i Solåsveien samtidig med sanering av asbestledning for vann.

G/S- veg Vaula bru – Straumsbrua

Over traseen for VA- og gass- ledninger bygges G/S- veg på strekningen.

Vannledning Ånundskaret

Tiltak etter hovedplan vann som gir mulighet for omlegging av trykksonene og tilfredsstillende ringstruktur mot/mellom Bærlandssonen og Myrhaugen. Totalt oppnås bedre forsyningssikkerhet i begge soner.

Utskifting av renovasjonsbil

Ny bil til fornying av renovasjonstjenesten. Utgått serviceavtale vil kreve økte kostnader til bildrift, og det vil bli økte kostnader for slitt aggregat.

Driftstiltak og driftskonsekvenser av investeringer

(samleoppstilling av alle tiltakene under tjenestoområdene)

Driftstiltak	2006	2007	2008	2009
Redusert bedriftshelsetjeneste	-40	-80	-80	-80
<i>Overformynder</i>	-60	-60	-60	-60
<i>Valg</i>	0	250	0	250
Reduserte revisjonskostnader	-200	-200	-200	-200
Språkdeling	200	480	480	480
Kjøp av plass Møllehagen	360	360	360	360
Læremidler statsbudsjettet	725	725	725	0
Læremateriell - ny læreplan kommunal del	175	175	175	0
Tilpasset opplæring/spesialundervisning	1.900	1.900	1.900	1.900
<i>Miljøservice</i>	-400	-400	-400	-400
<i>Tilskudd Jærmuseet</i>	0	462	0	0
<i>Tilskudd til livsopphold</i>	500	500	500	500
Kultursatsing på Jæren, SPOR	70	70	70	0
Ungdomssatsing	250	250	250	250
Kjøp av institusjonsplass psykiatri	550	550	550	550
Styrking frivillighetssentral	70	140	140	140
<i>Festeavgift/Legatgraver</i>	-150	-150	-150	-150
Barnehage Kodlidalen teknisk	270	650	650	650
Reasfaltering veier (Rosy)	800	0	800	1.400
Økt ramme omsorg	1.100	800	800	800
Tap tilskudd ressurskrevende brukere	495	495	495	495
Gjennomgang drift omsorg	200	0	0	0
Ressurskrevende bruker 2	1.500	1.500	1.500	1.500
Statlig finansiering ped.konsulent barnehage	-200	-200	-200	-200
<i>Merinntekt endring av betalingsordning</i>	-200	-200	-200	-200
Barnehage Kodlidalen kapitalkostnader	560	1.340	1.340	1.340
Barnehage Kodlidalen tjenestoområde BH	-830	-1.990	-1.990	-1.990
Økning ressurs til spes.ped. barnehage	0	0	0	0
<i>Eiendomsskatt økt inntekt</i>	-2.800	-2.800	-2.800	-2.800
<i>Planmidler ny kirke</i>	0	200	260	0
Redusert tilskudd kirke - mva. kompensasjon	-300	-150	-150	-150
Økte gebyrer plansaker	-50	-50	-50	-50
<i>Landbruksvikar økt betaling</i>	-100	-100	-100	-100
Kommuneplan	50	50	50	50
Avvikle skogreisning	0	0	0	0
Totalt	4.445	4.517	4.665	4.285

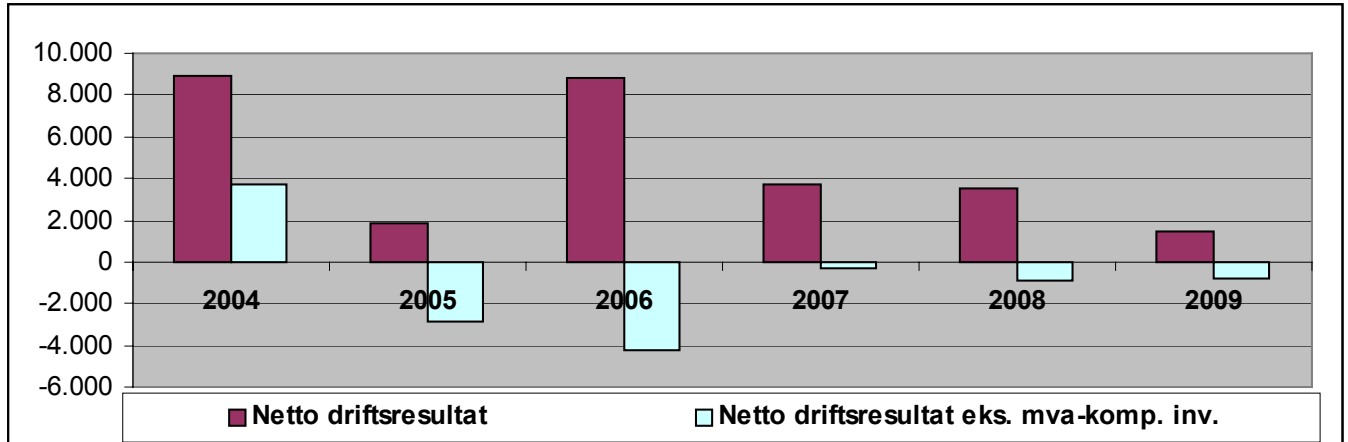
Skråstilt skrift er tiltak videreført fra gjeldende økonomiplan.

Normal skrift er nye tiltak.

Der hvor skriften er skråstilt og tallene normale, er det et videreført tiltak med justerte tall.

Økonomisk analyse

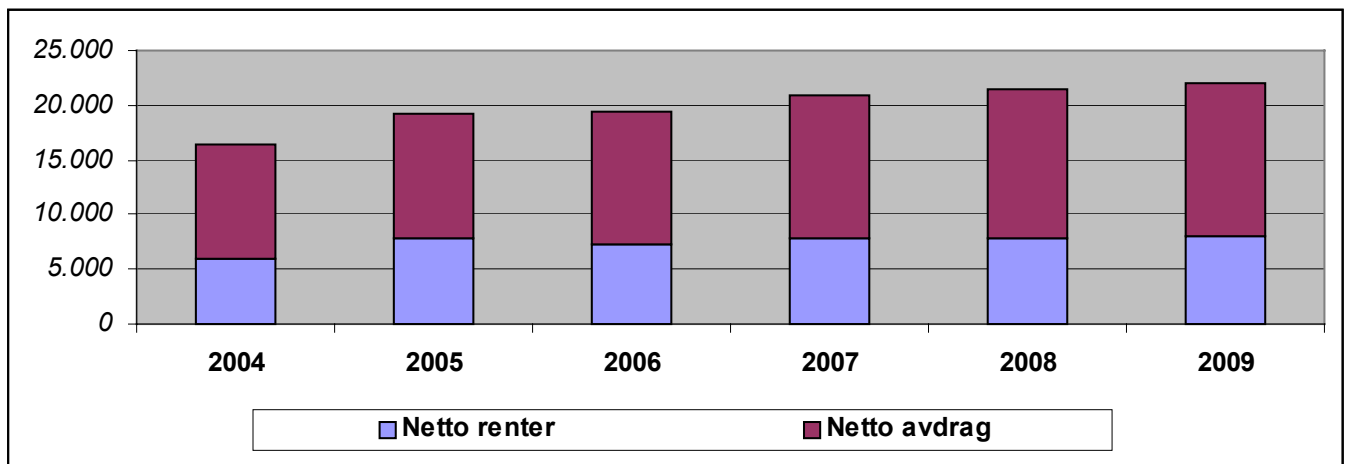
Driftsresultat

Kommentarer:

- ☞ Driftsresultatet viser en økning i 2006. Hovedforklaringen er store investeringer og mye momskompensasjon fra disse. Momsrefusjonen er fra 2006 overført til investeringene som en del av finansieringen av investeringene. Dette reduserer låneopptaket og fremtidige rente og avdragskostnader.
- ☞ Driftsresultatet korrigert momsrefusjon på investeringene er i overkant av minus 4 millioner. Hovedårsaken er at en legger opp til bruk av fondsmidler for å finansiere asfaltering og overforbruk innen psykiatri.
- ☞ Når forhold over er korrigert viser tallene en bedring av driftsresultatet fra 2006 og fremover i planperioden.
- ☞ Det er lite rom for økt aktivitet på driftssiden. En økning i inntektene bør bidra til å styrke driften.

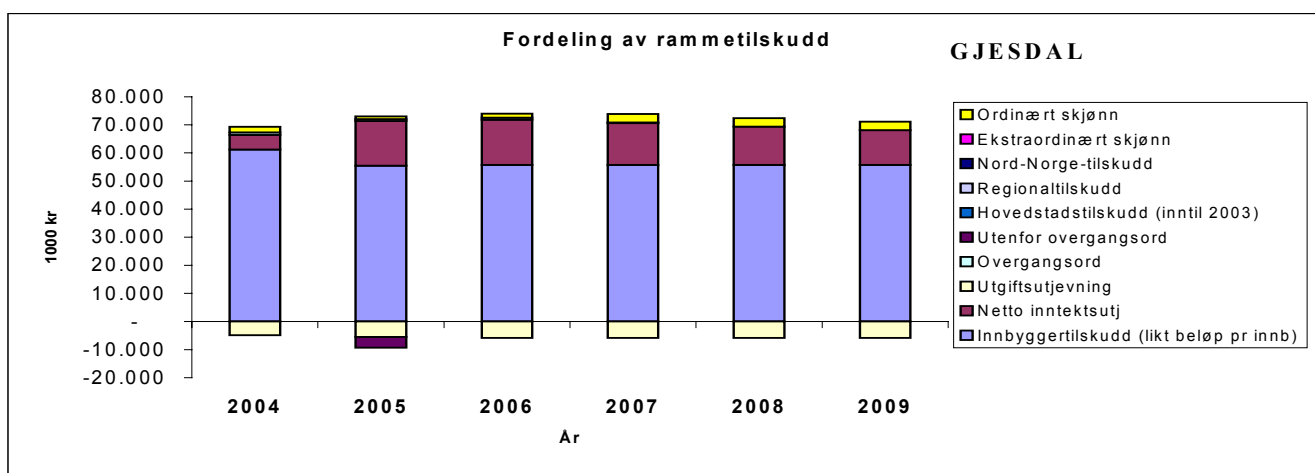
Finansutgifter

Kommentarer:

- ☞ Finansutgiftene stiger moderat i perioden. Renter til Gjesdal næringspark er holdt utenom driften og budsjetteres som byggelånsrenter.
- ☞ Renteutgiftene i 2005 forventes å bli noe lavere enn budsjettert som følge av lavere rentenivå enn lagt til grunn.
- ☞ Netto renter holder seg stabilt i perioden. Det ventes en moderat økning i rentenivået fremover. Samtidig så er låneporteføljen lite rentefølsom og større endringer vil påvirke renteutgiftene lite. Trekkes pensjonsutgiftene med i rentevurderingene vil en renteoppgang trolig slå positivt ut sett i det lange løp.

Fordeling av rammeoverføringene

Kommentarer:

☞ Figuren viser fordeling av rammetilskuddet på de ulike hoveddelene.

Lånegjeld

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Lånegjeld 1/1	259.688	247.026	302.065	364.975	374.107	379.360
Nye lån	1.327	66.339	76.860	28.177	24.910	13.720
Avdrag	13.989	11.300	13.950	19.045	19.657	20.956
Lånegjeld 31/12	247.026	302.065	364.975	374.107	379.360	372.124
Pr innbygger (i 1.000,-)	27	33	39	40	40	39

Kommentarer:

- ☞ Lån til Gjesdal næringspark på 37,7 millioner ligger inne fra 2006.
- ☞ Korrigert for dette og ny barnehage som finansieres av midler fra barnehagesatsingen er økningen i perioden.
- ☞ Økningen i 2005 skyldes at lånerammen vedtatt i 2004 er tatt opp i 2005 sammen med vedtatt låneramme for 2005.

Fondsreserver

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Disposisjonsfond	28.515	28.427	25.401	24.836	23.083	20.262
Herav reservefond	2.089	2.089	0	0	0	0
Herav flyktningefond	9.148	9.695	11.358	10.793	9.040	6.219
Herav overskuddsfond tjenesteområdene	10.879	10.244	7.644	7.644	7.644	7.644
Herav næringsfond	5.798	5.798	5.798	5.798	5.798	5.798
Ubundet investeringsfond	36.408	36.408	37.341	37.341	37.341	37.341
Herav fritt kapitalfond	3.558	3.558	4.491	4.491	4.491	4.491

Kommentarer:

- ☞ Oversikten viser disponible fondsmidler pr. 2004, vedtatt bruk i 2005 og virkning av budsjett og økonomiplanen. Overskuddsfondene fra tjenesteområdene er bevilget tidligere år, øvrige spesifiserte fond er ledige reserver.
- ☞ Reservefondet er lagt opp til å bli disponert til asfaltering på veier (Rosy).
- ☞ Flyktningefondet ventes å gå ned i perioden, men dette er usikkert og vil avhenge av om kommunen tar i mot flere flyktninger i fra 2007, og hvordan utgiftene til bosatte flyktninger vil utvikle seg.
- ☞ Næringsfondet disponeres av eget styre. I utgangspunktet kan bare avkastningen brukes. 4,5 millioner av kapitalen er bevilget som lån til Gjesdal næringspark i fra 2000-2005. Dette er ikke brukt og det legges opp til at disse midlene blir frigitt.

Finansreglement

Nedenfor følger nytt forslag til finansreglement. Tekst i kursiv viser endringer fra gjeldende reglement.

REGLEMENT FOR GJESDAL KOMMUNES FINANSFORVALTNING

Faginstans med ansvar for ajourhold og fortolkninger:

Rådmannen

Ekstern kontrollinstans:

Kommunerevisjonen.

1. Hjemmel

Reglement er vedtatt i medhold av Kommunelovens § 52 og Forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning av 05.03.2001.

2. Formål

Kommunen skal forvalte sine midler slik at tilfredsstillende avkastning kan oppnås, uten at det innebærer vesentlig finansiell eller administrativ risiko, og under hensyn til at kommunen skal ha midler til å dekke sine betalingsforpliktelser ved forfall.

3. Målsetting

Finansforvaltningen skal:

- ivareta grunnprinsippet i kommunelovens formålsbestemmelse om optimal utnytting av kommunens tilgjengelige ressurser med sikte på å kunne gi et best mulig tjenestetilbud
- sikre stor grad av forutsigbarhet i kommunens finansielle stilling
- bidra til stabilitet og langsiktighet i kommunens tjenesteproduksjon.

4. Risikoprofil

Kommunen skal ha en **lav til moderat** risikoprofil med fokus på å begrense endringene i finansmarkedene sine negative konsekvenser for kommunens finansielle stilling og tjenestetilbud.

5. Finansiell risiko og forklaringer

1. Kredittrisiko
Risiko for tap som følge av at låntaker eller motparten i en kontrakt unnlater å innfri sin forpliktelse
2. Likviditetsrisiko
Risiko for at eiendeler ikke kan omsettes nær markedsverdi i løpet av en avgrenset tidsperiode.
3. Finansieringsrisiko
Risiko for ikke å kunne finansiere sine lånebehov.
4. Renterisiko
Risiko for endring av verdien på eiendeler, gjeld, egenkapital som følge av renteendringer.
5. Valutarisiko
Risiko for endring av verdien på eiendeler, gjeld, egenkapital som følge av endringer i valutakurser.

6. Administrativ/operasjonell risiko

Risiko for at kommunen internt (eller hos motpart i transaksjoner) ikke har tilstrekkelig kompetanse/bemanning, systemer, rutiner, samt ressurser generelt til å gjennomføre kommunens vedtatte finansforvaltning.

7. Risiko i aksjemarkedet

Risiko for at aksjemarkedet eller det aktuelle investeringsobjekt vil stige eller falle - både på kort eller lang sikt.

8. Rammer for risiko

Kommunens finansforvaltning skal drives slik at kommunen ikke påføres vesentlig finansiell risiko.

a. Innlån

1. Det skal innhentes tilbud fra minst to låneinstitusjoner.
2. Renteutviklingen skal kontinuerlig overvåkes for å vurdere binding av lån.
3. Bindingstiden for renter på innlån skal harmoniseres med utlån, herunder ansvarlig lån, og andre finansiering som er knyttet til vilkår i rentemarkedet, slik som; statlige tilskudd, VAR-gebyrer.
4. For å redusere renterisikoen skal minst 20% av kommunens innlånsportefølje som ikke er knyttet opp mot inntekter i form av refusjoner, gebyrer eller renteinntekter, være til fast rente med bindingstid 3-5 år.

b. Plassering av ledig likviditet i vedtatt økonomiplanperiode

1. Ved plassering av penger skal den finansielle risiko begrenses minimalt og ses i sammenheng med innlån.
2. Kortsiktig driftslikviditet skal holdes innenfor en tradisjonell bankavtale. Driftslikviditet som er ledig i kortere perioder i løpet av året, eller i de nærmeste årene, kan plasseres i andre institusjoner, fond osv. for å maksimere avkastningen.
3. *Kortsiktig likviditet* kan plasseres i norske eller nordiske pengemarked, sertifikat, eller obligasjonsfond eller i andre papirer og innskudd med en rentebindingstid, resttid til forfall, eller durasjon på inntil 24 måneder.
4. *Likviditet som forventes ledig i inntil 4 år kan plasseres i obligasjonsfond og fond med inntil 35% aksjer (som pensjonsfond). Disse kan inneholde utenlandske papirer, men skal være forvaltet av norske eller nordiske banker, forvaltnings- eller forsikringsselskaper.*
5. Maksimalt beløp pr. enkeltplassering er 10 millioner. *Renteavtaler/plasseringer som knyttes mot innlån kan plasseres med inntil samme beløp og løpetid som for gjeldende lån/rentebindingsavtale.*

c. Plassering av langsiktige finansielle aktiva

Slike plasseringer krever særskilt vedtak/reglement.

9. Fullmakter til rådmannen

Kommunestyret gir administrasjonssjefen følgende fullmakter:

a. Opptak, refinansiering og sammenslåing av lån

1. velge låneinstitusjon, og rentebetingelser
2. Avdragstid innen de grenser økonomiplanens legger opp til og kommunelovens krav til nedbetaling på de enkelte låneobjektene.

b. Plassering av ledig likviditet

1. Velge finansinstitusjon
2. Forhandle og bestemme vilkår for plassering
3. Bestemme sammensetningen av plasseringen

10. Rapportering og kontroll

Formål med rapportering er å informere om finansforvaltningens faktiske resultater, samt finansforvaltningens eksponering i forhold til de rammer og retningslinjer som er fastsatt.

Rådmannen rapporterer i samsvar med økonomireglementet. Rapporten skal inneholde:

1. Oversikt over gjeldens fordeling på lånenes type, renteutvikling og låneinstitusjon.
2. Oversikt over plassering av ledig likviditet med fordeling på aktivaklasse og vilkår
3. En beskrivelse av forventet utvikling i markedet frem til neste rapporteringstidspunkt, og hvilke konsekvenser rådmannen trekker av dette.
4. Orienterer økonomiutvalget i forkant ved valg av finansinstitusjon (bankavtale).

11. Evaluering

Rådmannen kan engasjere ekstern bistand for gjennomgang av kommunens finansforvaltning.

Forslag til vedtak

1. Forslag til budsjett 2006 og økonomiplan 2007-2009 godkjennes.
2. Budsjettet godkjennes som rammebevilgninger til hvert av tjenesteområdene og prosjektene slik de fremgår av bevilgningsskjemaene 1A og 1B, 2A og 2B side 28-30.
3. Kommunestyret vedtar selv postene under 1A og endring av disse. MVA-kompensasjonen på investeringer overføres til investeringene og inngår som del av finansieringen av hvert enkelt prosjekt.
4. Driftsutvalget får fullmakt til å omdisponere mellom alle tjenesteområdene (hovedansvar 2-7 og 9).
5. Plan- og økonomiutvalget får fullmakt til å omdisponere mellom alle postene på Skjema 1B og mellom investeringsprosjektene på skjema 2B.
6. Rådmannen får fullmakt til å fordele fellespostene på skjema 1B mellom postene på skjema 1B, samt finanspostene innenfor reglementet for finansforvaltning.
7. Det tas opp lån til opparbeidelsen av Gjesdal næringspark. Lånet er avdragsfritt og rulleres løpende hvert kvartal med den størrelsen som kapitalbehovet til enhver tid tilsier, med en øvre ramme på kr. 37,75 millioner. Rentene på lånet innarbeides i prosjektet som byggelånsrenter. Lånet nedbetales av tomtosalget.
8. Det tas opp lån til øvrige investeringer i samsvar med finansieringsplan (skjema 2A).
9. Det tas opp Startlån til videreutlån i husbanken på 4 millioner.
10. Ved utskrivning av skatt på inntekt og formue brukes de maksimale satsene som Stortinget vedtar.
11. Gebyrsatsene for renovasjon oppjusteres med 2%.
12. Gebyrsatsene for slam oppjusteres med 8%.
13. Gebyrsatsene for vann oppjusteres med 3%.
14. Gebyrsatsene for avløp holdes uendret.
15. Gebyrsatsene for feiing holdes uendret.
16. Betaling for Legatgraver økes fra kr. 500,- pr. år til kr. 700,- pr. år.
17. Festeavgiften på gravene økes fra kr. 25,- pr. år til kr. 80,- pr. år.
18. Kommunestyret godkjenner forslag til disponering av statlige opptrappingsmidler til psykisk helsearbeid for 2006. Disponering av statlige midler utover dette året blir fremmet i ny, revidert plan og innarbeides i neste økonomiplan.
19. Finansreglement for 2006-2009 vedtas som foreslått i tekstdelen.

Vedleggsdel**Ikke prioriterte tiltak**

	2006	2007	2008	2009
Funksjonshemmede/fosterbarn	500	500	500	500
Nye brukere SFO	500	500	500	500
Adm. Ressurs rektor/insp	550	550	550	550
Bibliotek GUS	200	200	200	200
Læremateriell - ny læreplan	1.750	3.500	5.250	5.250
Omlegging norskopplæring voksne	100	200	300	300
Økt kontorbemanning	200	200	200	200
Styrking av samarbeid bibl-skole	150	150	150	150
Ergoterapeut	140	140	140	140
Institusjonsbehandling rus	300	300	300	300
Økt avlastningsbehov	150	150	150	150
Økt egenandel statens barnevern	90	90	90	90
Økt energi gatelys	180	180	180	180
Ny vaktmester 100 %				350
Veivedlikehold nye veier			200	200
Økt drift gartner			350	350
Dagtilbud aldersdemente	750	750	750	750
Videreutdanning omsorg	50	50	50	50
Webbasert læring - kunnskap her og nå	300	300	300	300
Økning av miljøarbeidertjenesten	305	395	515	670
Ressurskrevende bruker 1	250	250	260	270
Ungdomsdiakon		133	133	133
Sum	6.465	8.538	11.068	11.583

Ikke foreslåtte innsparinger

	2006	2007	2008	2009
Redusert antall politiske møter	-100	-100	-100	-150
Reduksjon svømmeundervisning	-75	-150	-150	-75
Avvikle Leirskole	-150	-400	-400	-100
Økt betaling SFO	-200	-500	-500	-100
Reduksjon opplæring	-400	-1.000	-1.000	-100
Samarbeidstiltak/forebygging barnevern	-100	-100	-100	-300
Avvikle Ergoterapaut	-160	-190	-190	-400
Avvikle aktivitetstilbud funksjonshemma	-200	-200	-200	-190
Redusert tilskudd Kultur	-500	-500	-500	-200
Redusere avlastning	-250	-500	-500	-500
Redusert strøing	-100	-100	-100	-285
Legedekning Solås bo- og rehab.	-75	-75	-75	-500
Redusert omsorgslønn	-150	-300	-300	-650
Nedleggelse kafe ÅBOAS	-200	-285	-285	-1.000
5 vakante senger Solås bo- og rehab.	-325	-650	-650	-500
Eiendomsskatt økt inntekt	-8.900	-8.900	-8.900	-8.900
Sum	-11.885	-13.950	-13.950	-13.950

Obligatoriske oppstillinger

Oppstillinger i hht til regnskapsforskriftene. Disse er ikke bindende for budsjettvedtaket.

Hovedoversikt drift

Driftsinntekter	Regnskap 2004	Budsjett 2005	Budsjett 2006	Budsjett 2007	Budsjett 2008	Budsjett 2009
Brukerbetalinger	-12.441	-13.113	-16.243	-16.243	-16.243	-16.243
Andre salgs- og leieinntekter	-39.587	-32.602	-34.563	-37.010	-37.743	-38.181
Overføringer med krav til motytelse	-54.332	-37.112	-48.033	-42.798	-43.088	-41.865
Rammetilskudd	-64.680	-60.770	-78.500	-70.500	-69.000	-67.700
Andre statlige overføringer	-18.861	-18.825	-22.254	-21.526	-20.338	-19.270
Andre overføringer	-899	-3.688	-4.288	-4.288	-4.288	-4.288
Skatt på inntekt og formue	-149.141	-157.900	-158.500	-167.000	-169.100	-171.400
Eiendomsskatt	-4.240	-5.400	-8.200	-8.200	-8.200	-8.200
Andre direkte og indirekte skatter	-3.152	-3.777	-677	-677	-677	-677
Sum driftsinntekter	-347.333	-333.187	-371.258	-368.242	-368.677	-367.824
Driftsutgifter						
Lønnsutgifter	178.873	179.408	186.821	187.156	187.156	187.156
Sosiale utgifter	48.404	50.017	52.631	52.646	52.646	52.646
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	48.166	41.779	49.824	45.024	45.824	46.424
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	25.390	26.587	28.203	29.015	28.613	28.353
Overføringer	28.497	19.934	31.440	35.600	35.350	35.660
Avskrivninger	17.059	3.558	3.900	4.195	4.207	4.306
Fordelte utgifter	-7.555	-5.624	-5.980	-5.980	-5.980	-5.980
Sum driftsutgifter	338.835	315.659	346.839	347.656	347.816	348.565
Brutto driftsresultat	-8.498	-17.528	-24.419	-20.586	-20.861	-19.259
Finansinntekter						
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-5.160	-4.700	-5.050	-5.165	-5.483	-5.133
Mottatte avdrag på utlån	-241	-50	-50	-50	-50	-50
Sum eksterne finansinntekter	-5.401	-4.750	-5.100	-5.215	-5.533	-5.183
Finansutgifter						
Renteutgifter, provisjoner og andre fin.utg.	11.125	12.598	12.250	13.084	13.251	13.190
Avdragsutgifter	10.784	11.300	12.250	13.095	13.707	14.006
Utlån	84	90	90	90	90	90
Sum eksterne finansutgifter	21.994	23.988	24.590	26.269	27.048	27.286
Resultat eksterne finanstransaksjoner	16.593	19.238	19.490	21.054	21.515	22.103
Motpost avskrivninger	-17.059	-3.558	-3.900	-4.195	-4.207	-4.306
Netto driftsresultat	-8.964	-1.848	-8.829	-3.727	-3.553	-1.462
Interne finanstransaksjoner						
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	-376	-1.551				
Bruk av disposisjonsfond	-2.017		-4.441	-840	-2.028	-3.096
Bruk av bundne fond	-1.973	-1.699	-1.583	-1.072	-368	-168
Bruk av likviditetsreserve						
Sum bruk av avsetninger	-4.366	-3.250	-6.024	-1.912	-2.396	-3.264
Overført til investeringsregnskapet	1.777	2.800	13.190	4.968	4.440	2.380
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk						
Avsetninger til disposisjonsfond	5.732	2.198	1.663	671	151	
Avsetninger til bundne fond	4.169				1.358	2.346
Avsetninger til likviditetsreserven	100	100				
Sum avsetninger	11.778	5.098	14.853	5.639	5.949	4.726
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	1.552	0	0	0	0	0

Hovedoversikt investeringer

Inntekter	Regnskap 2004	Budsjett 2005	Budsjett 2006	Budsjett 2007	Budsjett 2008	Budsjett 2009
Salg av driftsmidler og fast eiendom	-12.737	0	-2.000	-12.600	-5.000	-5.000
Andre salgsinntekter	-762	0	0	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	-2.362	0	-4.000	0	0	-5.000
Statlige overføringer	0	0	0	0	0	0
Andre overføringer	0	0	0	0	0	0
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	0	0	0	0	0	0
Sum inntekter	-15.860	0	-6.000	12.600	5.000	10.000
Utgifter						
Lønnsutgifter	5	0	0	0	0	0
Sosiale utgifter	0	0	0	0	0	0
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	33.654	37.972	76.110	28.307	20.910	13.720
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	0	0	0	0	0	0
Overføringer	5.582	188	13.190	4.938	4.440	2.380
Renteutgifter, provisjoner og andre fin.utg.	0	0	750	750	750	750
Fordeelte utgifter	0	0	0	0	0	0
Sum utgifter	39.240	38.160	90.050	33.995	26.100	16.850
Finansransaksjoner						
Avdragsutgifter	3.205	0	1.700	5.950	5.950	6.950
Utlån	1.327	2.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Kjøp av aksjer og andeler	334	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til ubundne investeringsfond	31.306	3.445	2.933	4.433	933	933
Avsetninger til bundne fond	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til likviditetsreserve	14.887	0	0	0	0	0
Sum finansieringstransaksjoner	51.059	5.445	8.633	14.383	10.883	11.883
Finansieringsbehov	74.438	43.605	92.683	35.778	31.983	18.733
Dekket slik:						
Bruk av lån	-1.327	-35.177	-76.860	-28.177	-24.910	-13.720
Mottatte avdrag på utlån	-5.138	-1.683	-2.633	-2.633	-2.633	-2.633
Salg av aksjer og andeler	0	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	-2.909	-3.445	0	0	0	0
Overføringer fra driftsregnskapet	-1.777	-2.800	-13.190	-4.968	-4.440	-2.380
Bruk av disposisjonsfond	-967	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	-28.251	-500	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	-43	0	0	0	0	0
Bruk av likviditetsreserve	-37.471	0	0	0	0	0
Sum finansiering	-77.883	-43.605	-92.683	-35.778	-31.983	-18.733
Udekket/udisponert	3.445	0	0	0	0	0

